

Novostravda

GLASILO NARODNEGA DELAVSTVA

Izhaja vsak četrtek. Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva
cesta 22, telef. št. 46-18. — Uprava: Knafljeva ulica 5,
telef. št. 31-22

Delavska izdaja
„DOMOVINE“

Naročnina polletno 18 in letoletno 36 din. — Posamezna
številka 1 din. — Račun Poštne hranilnice, podružnica
Ljubljana, št. 17.751

Naš veliki dan

Delegatsko zborovanje narodnega delavstva v Celju

Preteklo nedeljo so narodni in napredni delavci imeli svojo letno glavno skupščino v Celju. Mesto Celje so si izbrali zato, ker ima to mesto v naši narodni zgodovini svoj poseben pomen in značaj. To mesto je v preteklosti izvojevalo ostre borbe z narodnimi nasprotniki in zaneslo s svojim slovenskim življenjem v vrste slovenskega naroda vero v boljšo bodočnost. S svojim zborovanjem v Celju so narodni delavci hoteli pokazati, da so tudi v sedanjem času neomajno narodno zavedni in da hočejo z onim idealizmom prinašati žrtve za narodno in državno stvar, kot so to storili predniki v predvojnem času. Mesto Celje je za narodne delavce simbol.

Na letošnjem delegatskem zborovanju so narodni delavci mogli ugotoviti, da je njih Narodna strokovna zveza velevažen činitelj v slovenskem delavskem gibanju ter splošno v slovenskem socialnem in gospodarskem življenju. Iz poročil raznih odborov, posebno iz poročila strokovnega tajnika je mogel vsakdo ugotoviti, kako vsestransko delavna je bila NSZ in tudi kako uspešna so bila prizadevanja v korist delavstva. Brez bahanja smemo ugotoviti, da je Narodna strokovna zveza dajala delavskemu pokretu posebno živahnost in vzpodbudnost. V vseh strokah je NSZ razumevala položaj delavcev in znala s svojo taktiko borbo voditi tako, da je morala biti uspešna. Delegati so bili zbrani iz vseh delov Slovenije, posebno nas je veselilo dejstvo, da so bili polnoštevilno navzoči delegati iz podružnic ob naši severni meji. Ti delegati so prinesli v zborovanje posebno pomembnost, ker so povedali, da narodni delavec ob meji stoji zvesto in požrtvovalno na braniku, ne samo svojih lastnih delavskih interesov, temveč tudi koristi naroda in države.

Na občnem zboru so delavci po svojih zastopnikih odkrito in neustrašeno povedali svoje mnenje o vseh perečih sedanjih socialnih in gospodarskih problemih. Podčrtali so važnost narodne zavednosti in socialne miselnosti tudi v vrstah slovenskih gospodarstvenikov in političnih ljudi. Značilno za resno delavsko organizacijo je dejstvo, da je zborovanje bilo viden izraz globoke domovinske ljubezni naroda in pa tudi izraz visokega ponosa in samozavesti delavskih vrst kadar govore o svojih socialnih pravicah. Delegati narodnih delavcev so na slovensko narodno javnost naslovili pozive, kako je treba v teh negotovih dneh polagati važnost na duhovno in ideološko stran delavskih hotenj in stremljenj in delavske miselnosti. Za usodo naroda so odgovorni v mnogo večji meri gospodarstveniki, ki razpolagajo z velikimi gnotnimi in tudi duhovnimi sredstvi. Gospodarski materializem je še vedno preoster in brezobziren. Zaščita delavcev ni temeljita in vsestranska. Borba za to zaščito je težka in mukepolna. Danes smemo trditi, da vsaka ovira za naša socialno politična ustvarjanja, zlasti za prehranjevalno politiko pomeni najresnejše ogrožanje države pri njenih temeljih. Prehrana in splošna socialna zaščita so

danes zgodovinski problemi, ki kličejo na zgodovinsko odgovornost, tako je s povdarcem zaklical podpredsednik NSZ tov. dr. Bohinjec. Narodni delavci odklanjajo bahavo napihovanje na kateri koli strani, zahtevajo soodločevanje pri vseh problemih socialnega in gospodarskega značaja. Zivimo v vojnem času in v vojnem času ima vsaka edinica v narodu pojačane pravice, ker ima tudi pojačane dolžnosti. Danes je klic po vsenarodni enotnosti tako resen, kot je resna molitev v urah težav.

Delavci hočejo s posebno borbenostjo in vdanostjo braniti polnovrednost in akcijski razmah svojih strokovnih organizacij in pa obratnih zaupnikov. Znak neresnega gledanja na čas in v bodočnost je dejstvo, da delavske javne ustanove niso izraz vsesplošne delavske solidarnosti in udarnosti. Narodni delavci so v polnem obsegu legitimirani, da svare pred takimi usodepolnimi pogreškami. Oni žele, da sedanji težki čas ustvari vsedržavno enotno jugoslovansko delavsko gibanje, ki naj bo močna hrbenica za socialno politična ustvarjanja in visoka šola za pravilno narodno vzgojo in idejno usmeritev delavcev.

Letošnji občni zbor narodnih delavcev je bil ena največičastnejših manifestacij za delavsko, narodno in državno stvar. Manifestacija je bila veličastna ne samo po velikem številu udeležencev, temveč predvsem po globoki resnosti zborovanja in po navdušenih izrazih zborovalcev. Naš delegatski zbor je znak naše moči in znak našega porasta v bodočnosti. Dokazali smo, da so ovire za nas zato, da jih premagamo. Tudi v bodočnosti za nas ne bo ovir. Čas od nas zahteva, da smo neizprosni v borbi za duhovno preroditev predvsem v delavskih vrstah in v nemajšni meri tudi v vrstah ostale narodne javnosti. Samo duh bo tisti, ki bo zmagal. Temu novemu duhu hoče narodno delavstvo s krepkimi koraki tudi v bodočnosti slediti.

Predsednik NSZ tov. Tine Zupan otvarja delegatski zbor

Delegatsko zborovanje NSZ je otvoril tov. predsednik NSZ Zupan Tine ter pozdravil navzoče delegate in zastopnike tiska, ter ugotovil, da so na zborovanju polnoštevilno zbrani delegati vseh podružnic. Predsednik se je v svojem otvoritvenem govoru spomnil pokojnih, ki so nas med letom zapustili. Predsednik Zupan želi, da bi bile debate resne in na višku ter da gremo preko vseh malenkosti, za katere v resnih trenutkih ni časa. Pokazati moramo, da smo strnjeni in disciplinirani, saj smo nositelji velikega poslanstva nacionalnega delavstva.

Predsednik tov. Zupan je nadalje povdarcil: Narodna strokovna zveza polaga obračun dela. Delo, ki je bilo izvršeno v pretekli poslovni dobi, je ogromno. Napredovali smo na vseh področjih ter pojačali svoje postojanke širom Slovenije. Ni bilo mezdnege gibanja, kjer ne bi imela NSZ odločilnega vpli-

va ali ga celo sama sprožila in dala predloge, ki so jih sprejeli tudi ostali zastopniki strokovnih organizacij. Delo NSZ je bilo prav na tem področju ogromno, saj so imele gotove podružnice v letošnjem poslovnem letu nešteto mezdnih gibanj, pri katerih je centrala vedno uspešno sodelovala. Vsej javnosti je danes znano, da je dala NSZ iniciativo za gibanje tekstilnega delavstva in da je vodila gibanje rudarskega delavstva. Pri vseh mezdnih gibanjih je pogumno in pravilno zastopala delavske interese in uspehi niso izostali. Organizacija postaja vedno jačja, ustanavlja se nove podružnice in pripravljali odbori, iz katerih bodo izšle v najbližji bodočnosti nove postojanke NSZ kot braniki interesov slovenskega delavstva. Med tem, ko vodijo ostale organizacije medsebojno borbo, mi složno delujemo z vsemi podružničnimi funkcionarji, kar je v prid ponovnemu razmahu NSZ.

Pri vsem svojem delu za materialne koristi delavstva pa nismo pozabili na kulturne dolžnosti, ki nam jih nalaga naš program. Priredili smo pri raznih podružnicah najrazličnejša predavanja, na Jesenicah pa se je celo vršila strokovna šola, ki je prav lepo uspela. Program kulturnega dela bomo letos nadaljevali in razširjali prosveto tudi po ostalih podružnicah, kolikor nam bodo dopuščala gnotna sredstva. Sodelovali smo pri vseh akcijah in povsod stvarno pripomogli do pozitivnih zaključkov.

Zastopniki ostalih strokovnih organizacij so se stalno ravnali po predlogih, ki so prišli od naše strani. Sprememba odredbe o minimalnih mezdah je povsem naša zasluga ter se ima delavstvo ravno naši pozornosti v tem vprašanju zahvaliti za uspehe, ki jih je doseglo z novo uredbo o minimalnih mezdah. Narodna strokovna zveza je bila prva, ki je predlagala in zahtevala anketo o draginjskem vprašanju. Iz vsega tega je razvidno pred kako težkimi nalogami je stala NSZ in boste lahko ugotovili, da je bilo naše delo res ogromno in pozitivno, zato zaslužijo vsi, ki so nam pomagali najtoplejšo zahvalo, ker jim drugega itak ne moremo dati. Predsednik poziva h koncu svojega govora vse delegate, da se še temeljiteje oprimejo socialnega, nacionalnega in kulturnega dela, da bomo prihodnje leto polagali še ugodnejše račune in dokazali ponovne uspehe NSZ. NSZ je strokovna organizacija, ki gradi svoj pokret na narodnih načelih. Ne gremo niti na levo ne na desno, temveč premočrtno do našega cilja za dobrobit malega človeka. Vedno pa bo stalo nacionalno delavstvo na braniku domovine. Delegatski zbor je vzel poročilo predsednika tov. Zupana z velikim odobravanjem na znanje.

Beseda tov. dr. Joža Bohinjca

Poslovodeči podpredsednik tov. dr. Joža Bohinjec je podal načelne smernice za bodoče delo NSZ. Njegov programatični govor se ne omejuje samo na ozke razmere, ki vladajo

pri nas v Sloveniji, ker se dobro zaveda, da se vrši letošnje delegatsko zborovanje v času težkih političnih, gospodarskih in socialnih kriz. 1

Govor poslevoedečega podpredsednika je vzbudil med navzočimi delegati veliko pozornost, zanimanje in navdušenje, ker jim je govoril prav iz srca. (Govor priobčimo v celoti v »Novi Pravdi«).

Tajniško poročilo

Tajniško poročilo je podal v izčrpnem referatu tov. Makše. Iz poročila je bilo razvidno uspešno delo, ki ga je vršilo tajništvo NSZ med članstvom. Podrobno delo zahteva veliko truda in ta trud je bil obilo poplačan z uspehi, ki jih je dosegla NSZ in posamezne podružnice na terenu.

Blagajniško poročilo

Blagajnik tov. Ambrožič je podal nato blagajniško poročilo, iz katerega je razvidno denarno poslovanje podružnic in centrale. Z draginjno rasejo vzporedno tudi izdatki NSZ za vse stvarne potrebščine, t. j. za sestanke, zborovanja, seje, pogajanja, konferenče, predavanja in intervencije. V poslovnem letu je bilo 77 sestankov, 24 zborovanj, 26 sej, 44 pogajanj, 21 konferenc, 23 predavanj in nebroj intervencij bodisi v Ljubljani ali pa pri posameznih podjetjih ali pa potom podružnic na deželi. Tukaj nismo omenili prizadevanj podružnic v lokalnih vprašanjih, ki jih je bilo nešteto in so podružnice povsod pokazale veliko aktivnost. Tajniško in blagajniško poročilo je bilo sprejeto z velikim odobravanjem. Predsednik nadzornega odbora tov. dr. Kovič je predlagal razrešnico Izvrševalnemu odboru s pohvalo.

Izvožitev izvrševalnega odbora NSZ

Sledile so volitve ožjega Izvrševalnega odbora in so bili izvoljeni: Zupan Tine, predsednik, dr. Joža Bohinjec, poslevoedeči podpredsednik, Žmavec Pavel, II. podpredsednik, Jančar Albin, I. tajnik, Hočvar Lojze II. tajnik, Ambrožič Josip, I. blagajnik, Oven Lojze, II. blagajnik, Novak Franc, gospodar. Nadzorstvo tvorijo naslednji tov.: dr. Kovič Franc, predsednik. Člani tega odbora so: Pivk Jakob, Sedlar Vinko, Pribožič Karol in Mlakar Miloš. V širši Izvrševalni odbor, ki ga tvorijo še strokovni referenti, so bili izvoljeni: Zupan Tine za kovinsko, stroko, Fink Vekoslav za rudarsko stroko, Kerše Alojz za živilsko, Gove Stanko za tekstilno, Tušar Maks za oblačilno, Vuga Ivan za stebinsko, Jančar Albin za lesno, Jurkovič Filip za papirno stroko, dr. Kovič France pa je prosvetni referent. Upravni odbor tvorijo poleg članov ožjega in širšega izvrševalnega odbora vsi predsedniki podružnic. Volitve so bile zaključene soglasno.

Uprava Nove pravde

Upravnik »Nove Pravde« tov. Rupnik je poročal o tisku in uspehih, ki jih je dosegel v tekočem poslovnem letu. Pojasnil je denarno in številčno stanje »Nove Pravde« ter priporočal vsem delegatom, da širijo strokovni list »Novo Pravdo« ne samo med članstvom, ampak tudi v ostali javnosti.

Samostojni predlogi

Na vrsto so prišli samostojni predlogi: 1. Predlog o ustanovitvi centralnega podpornega fonda, s katerim bo NSZ pomagala ob težkih prilikah članstvu kadar potuje za delom. Prispevek v ta fond pa ne bo plačevalo članstvo, temveč vse podružnice od svojih prireditev v iznosu 25 odst. čistega dobička. Dosedanjemu stavkovnemu fondu se je tedaj pridružil nov podporni fond. 2. Predlog o prosvetnem delovanju naših podružnic je zelo obširen in bo objavljen v eni prihodnjih številkih »Nove Pravde«. 3. Sprejme se organizacijski red NSZ in 4. Pravilnik o poslovanju in delovanju nadzornega odbora. Po novih pravilih tvorijo širši izvrševalni odbor referenti za posamezne stroke in je za ne bil sprejet pravilnik o poslovanju in delovanju referentov NSZ. Vsi pravilniki se bodo ponovno obravnavali na seji upravnega odbora in izročili posameznim referentom. Na predlog tov. dr. Koviča je bila nato sprejeta obširna resolucija, ki ugotavlja na

Združitev ustvarjajočih sil

Poslevoedeči podpredsednik NSZ tov. dr. Joža Bohinjec je na delegatskem zboru NSZ v Celju uv svojem klenem govoru očrtal načelne ter ideološko-programatične smernice narodno delavskega pokreta. Prvi del tega pomembnega govora priobčujemo danes.

Naše letošnje delegatsko zborovanje se vrši v času težkih političnih, gospodarskih in socialnih kriz. V Evropi divja krvava vojna, ki je svojo surovo silo zanesla že tudi v druge dele sveta. Izgleda, da bo ta vojna dolga in strašna. Naša država leži na ozemlju, ki je v neposredni bližini bojišč, naš narod živi v sosedstvu z narodi, ki bijejo težke boje za svoje pravice in zahteve. Na vse te strašne dogodke ne moremo in ne smemo gledati brezbržno in brezskrbno ali lahkomišno, nasprotno, biti moramo stalno čuječi in vedno pripravljeni. Prvo, kar je v teh časih potrebno je, da je narod složen in strnjen, močno aktiven v vseh ustvarjanjih in prizadevanjih, ki streme za ohranitvijo življenjskih pogojev.

Posebno mora biti složen in strnjen delavski stan, ki predstavlja velik del narodne skupnosti in ima v gospodarskem in političnem življenju naroda in države svojo posebno važnost.

Težave današnjih dni bomo tem lažje premagovali, čim večja bo moč naših organizacij in čim močnejša bo naša notranja duhovna povezanost.

Prva naša dolžnost mora zato veljati utrditvi naših strokovnih organizacij, pojačanju notranjih vrlin našega članstva, utrditvi čuta tovarišstva in prijateljstva in medsebojne pomoči.

Delavstvo mora pokazati višek previdnosti in resnosti, sposobno mora biti k najtreznejši preudarnosti in premišljenosti. Vsa dejanja in nehanja morajo biti izvajana po načrtu in v okviru našega narodnega programa in v skladu z našimi pogledi na potrebe države in naroda. Brez ovinkov moramo priznati, da smo mi narodna delavska strokovna organizacija s svojim lastnim programom in s svojimi samoniklimi načeli. Naš program se bistveno razlikuje od programa ostalih strokovnih organizacij, istotako tudi naša taktika.

Naš program in naša taktika sta v skladu z vrhovnimi interesi naroda in države in s tem tudi življenjskimi interesi delovnega slovenskega človeka.

Mi moramo zlasti v teh nemirnih in negotovih časih svariti pred vsako demagogijo in pred hujskajočimi gesli. Izogibati se moramo nepotrebne prekucuške revolucionarnosti in vsake miselnosti, ki nam ne daje najpopolnejših jamstev, da bomo z njo koncem koncev koristili le narodu in državi. Naše članstvo mora biti trdno in samozavestno in nepremakljivo v svoji ideologiji in miselnosti. Naši člani morajo biti za svoj program borbeni in kot svetniki goreči. Napačno je, ako so člani slabotni in podlegajo vsakovrstnim prišepetavanjem od te ali od druge strani.

Naša pot gre samo naprej za enim ciljem, ki je izražen v zaščiti delavskih interesov v obrambi naroda in države.

Mi moramo imeti voljo in korajžjo, da svojim članom brez ovinka govorimo samo resnico in ga odvajamo od vsakih demagoških zablod in neresnih pričakovanj.

Mi moramo imeti sposobnost, da delavce svarimo pred nepremišljenimi koraki, zlasti tudi pred divjimi in protizakonitimi stavkami in pred vsem onim, kar ne bi bilo v skladu s

podlagi referatov o dosedanjem delu vsestransko delavnost narodne delavske organizacije za nacionalne in socialne koristi.

Zborovanje narodnega delavstva v starodavnem zgodovinskem Celju je pokazalo, kako solidno je zgrajena stavba našega pokreta in dokazalo, kako je napredek mogoč s v bratski medsebojni ljubezni in v pozitivnem delu za blagor delavskega stanu.

pozitivnimi zakoni in s tendencami javne oblasti. Težave, ki jih preživlja država nikakor niso težave samo obstoječega režima, one so izraz prilik v svetu, ki odsevajo tudi na naše razmere. Težave mora premagati v prvi vrsti država t. j. skupnost vseh državljanov. Mi smo daleč od tega, da bi se težav v gospodarskem, socialnem ali političnem življenju države veselili in bi skušali iz tega kovati za svojo organizacijo kakršenkoli kapital. Mi hočemo pri premaganju in odstranjevanju teh težav požrtvovalno in uvidevno sodelovati.

Ni naš namen, da ustvarjamo v svojih vrstah nevoljo, ker vemo, da nevolja sili nehote v defetistično razpoloženje. Dobro se zavedamo, da je težko biti lačen in poln skrbi, istočasno pa biti tudi dobre volje in ostati navdušen za velike ideale. Toda v težavah spoznaš prijatelja, v težavah tudi spoznaš resnično domoljubnost državljanov in pripadnikov naroda.

Delavci nikakor nočejo ostati ob strani in morda zlohotno opazovati velika in mala dogajanja in pričakovati neke neodrejene dogodke, ki naj preobrazijo kar čez noč naše življenje. Spoznamo, da se ne smemo vdajati nobenim neresnim pričakovanjem in nobeni pomoči od zunaj. V nas samih leži rešitev.

Ohraniti pa hočemo vedno in ob vsaki priliki svojo veliko in trdno vero v zmago slovanstva in v velika demokratična načela in reforme, ki jih bo v bodočnosti izvedel veliki slovanski rod, ki mora tudi pričeti živeti veliko in svobodno življenje.

Če je naša domovinska ljubezen tako velika in brezpogojna in naša pripravljenost k žrtvam vsesplošna in nesebična, moramo pa na drugi strani zahtevati, da javnost, upravniki države, javna oblast priznajo in spoštujejo naše življenjske pravice, naše socialne težave. V teh časih mora biti vsakdo na svojem mestu.

Posebno to zahtevamo od vodilnih politikov, od časopisja, od javnih uradev, od vseh javnih ustanov, in od vsakega posameznika, ki je v javni službi. V vseh teh osebah mora biti do krajnih meja razvita ljubezen do naroda in države, zlasti do delovnega človeka. Vseposvoda se mora izražati nesebičnost in dosledna borbenost v zaščiti pravic delovnega človeka, ki bo za obrambo naroda in države moral itak prispevati največ.

Do učinkovitega izraza mora priti intelektualna sposobnost vsakega človeka in njegovo življenje. Vsi se moramo zedinili v borbi proti materializmu, pa naj bo ta materializem kakršnegakoli značaja.

Odklanjamo materializem posameznika, materializem političnih strank, materializem pokrajinskih pretiranih separatizmov, ker oni rušijo enotnost borbenega duha. Mi zahtevamo mnogo medsebojne strpnosti, medsebojnega spoštovanja in ljubezni. Tam, kjer so razprtije in medsebojna nerazpoloženja, ne more biti krepke volje za obrambo skupnih koristi. Mi hočemo, da vlada vseposvoda socialen duh in velika ter brezpogojna narodna zavednost in državljanski ponos. Z vso resnostjo kličemo k združevanju in k združitvi vseh ustvarjajočih sil v narodu. Želimo, da bi besede vodilnih državnikov o narodni slogi postale kri in meso.

Pri srcu nam je tesno, ko vidimo, kako veliki ameriški narod z neizmernimi duhovnimi in materialnimi bogastvi v težkih urah združuje svoje vrste. Tam je končana velika volilna borba in znak velike zrelosti tega naroda je dejstvo, da sta si velika kandidata za volitve predsednika Zedinjenih držav po končanih volitvah segla v roke, si medsebojno čestitala k uspehom in si želela mnogo zdravja. Kako neizmerno majhni smo pa mi, razcepljeni v urah največjih preizkušenj na nebroj drobcev, ki so si med seboj neprijateljsko razpoloženi.

Domovina, v kateri ni medsebojne strpnosti in ljubezni, ni prava domovina. Taka domovina je laž in potvorba.

Politični pregled

Agencija Avala je objavila tole službeno sporočilo: Glede na bombardiranje Bitolja je kraljevska vlada v pričakovanju, da se preiskava, ki je v teku, zaključi,

ukrenila pri vladah v Atenah, Rimu in Londonu vse potrebno

ter obrazložila ta primer kršitve jugoslovenske neodvisnosti, ki jo je treba pripisati oboroženim silam ene izmed držav, ki so vojaško udeležene na grško-albanski meji. Vlada je opozorila vojskujoče se države na nezaželene posledice, ki bi jih moglo imeti ponavljanje takih dogodkov. Izrazila je nado, da bodo s svoje strani izdale potrebne ukrepe, da bi se taki dogodki več ne ponovili. Vlada si je pridržala pravico, da na osnovi izida preiskave pozneje postavi svoje zahteve glede pravične odškodnine za osebno in gmočno škodo, ki je bila povzročena pri tem bombardiranju.

Italijanski tisk od začetka italijansko-grškega spora mnogo obravnava stališče balkanskih držav. Predvsem zanima italijanske politike stališče Turčije in pa Jugoslavije. Še preden je jugoslovenska vlada izrazila svoje stališče do tega spora, so italijanski časopisi poročali,

da bo Jugoslavija ostala nevtralna in da se ne bo vmešavala v grško-italijanski spor.

Po izjavi v Beogradu je ves italijanski tisk z zadovoljstvom sprejel na znanje stališče Jugoslavije. Te dni sta »Stampa« in »Giornale d'Italia« ponovno pisala o stališču naše države in poudarjala, da jugoslovensko znanjo politiko vodita dve načeli: Jugoslavija želi mir in d'aterja spoštovanje svoje neodvisnosti in svojih koristi. »Giornale d'Italia« tudi piše, da je želja vseh jugoslovenskih nacionalistov, naj bi Jugoslavija spravila svoje koristi v sklad s koristmi novega reda v Evropi.

V Münchenu je bila 9. t. m. spominska svečanost na 9. november 1. 1923., ko so Hitler in njegovi sodelavci postavili temelje narodnosocialističnemu gibanju. Zborovanja so se udeležili stari narodnosocialistični borci. Med igranjem godbe je prišel na svečanost kancelar Hitler in imel pri tej priliki daljši nagovor na svoje stare soborce. V svojem govoru je poudaril, da

bo Nemčija vojno neizprosno nadaljevala do končne zmage.

Podčrtal je silno vojaško moč narodnosocialistične Nemčije, ki je na njenem zmagovitem pohodu ne more nič zaustaviti. Svečanost se je končala z državno in narodnosocialistično himno. Kancelar Hitler se je zvečer odpeljal iz Münchena. Njegov govor so prenašali po radiu šele pozneje, ker so svečanost iz varnostnih razlogov držali v tajnosti.

Te dni je bil slovesno ustoličen novi londonski župan sir George Willkinson. Ob tej priliki je na slovesni pojedini govoril tudi ministrski predsednik Churchill. Rekel je med drugim: V preteklih mesecih so šle preko nas hude preizkušnje, vendar pa smo jih prestali. V tem času smo dokazali, da smo ostali pri življenju, da naša moč narašča in da imamo nezlomljivo voljo za nadaljevanje vojne do zmage. Zunanji svet zdaj veruje v angleški obstoj. Kljub vsem udarcem nismo nikdar pozabili svojih obveznosti ali pogodb nasproti zasedenim državam ali nasproti onim, ki stoje v borbi na naši strani.

Borimo se za vse države, ki so jih zasedle nemške čete: za Avstrijo, Češko-slovaško, Poljsko, Norveško, Nizozemsko, Belgijo, Francijo in Grčijo.

Churchill je nadalje govoril o Zedinjenih državah. Izrazil je toplo zahvalo republikanskemu predsedniškemu kandidatu Willkieju, ki je dejal, da je republikanska stranka za podporo Angliji v najvišji meri. V imenu vseh Londončanov je izrazil Churchill častitke predsedniku Rooseveltu k ponovni izvolitvi in dejal, da Roosevelt ni nikdar zamudil prilike, da ne bi bil nudil Angliji roke v pomoč. V najusodnejšem trenutku je ameriški narod dal Rooseveltu izraz zaupanja

brez primere. Anglija bo šele sčasoma deležna pomoči velikanske izdelave municije v Zedinjenih državah. Amerika ima tudi korist na tem, da se Anglija lahko uspešno brani in da naposled zmaga.

Churchill je nadalje razlagal, zakaj angleška vojska še ni pričela ofenzivo proti sovražniku. »Naša izdelava municije,« je dejal, »šele zdaj postopno narašča. Tovarnice, ki so bile ustanovljene ob začetku vojne, povečini šele zdaj začenejajo obratovati. Nasprotno pa je nemška vojna industrija zdaj dosegla že približno svojo najvišjo točko. Pred nami je še dolga in težavna pot za povečanje izdelovanja vojnih potrebščin. Moramo jo pospešiti in brez dvoma bomo v tem oziru uspešili, zavedati pa se moramo, da si sovražnik prizadeva odrezati nam življenjsko potrebne pošiljke čez morja.

Ohranitev svobodne poti čez morja je nujno potrebna za našo zmago.

Če hoče biti naša vojska napadalna, mora tudi naše letalstvo tako po kakovosti kakor tudi številčno prekositi sovražnika.

Govoreč o Grčiji je dejal Churchill: Danes občudujemo malo junaško državo in mali grški narod. Govorim iz srca vseh Londončanov, če ponavljam obljubo, da

homo Grčiji pomagali z vsemi silami

v borbi proti onim, ki so jo napadli, in ji bomo nudili čedalje večjo pomoč, dokler naposled ne bo zmagala. Kot vojni smoter Anglije je označil Churchill osvoboditev vseh narodov v Evropi, zagotavljen samovlade vsem narodom, ožje bratstvo med narodi, napredek in mir.

S kraljevim ukazom je sprejeta ostavka in je postavljen na razpoloženje minister za vojsko in mornarico armadni general Milan Nedić. Z istim ukazom je

postavljen za ministra vojske in mornarice častni adjutant Nj. Vel. kralja armadni general v rezervi Peter Pešić.

Novoimenovani minister Peter Pešić se je rodil v Nišu leta 1871. Znan je kot odličen vojaški strokovnjak.

V Beogradu se vršijo zadnje dni živahna politična posvetovanja. Predzadno sredo je bil najprej posvet med predsednikom vlade Cvetkovićem, podpredsednikom dr. Mačkom, finančnim ministrom dr. Šutejem in ministrom dr. Konstantinovićem. Sledilo je posvetovanje dr. Mačka, dr. Šuteja in dr. Konstantinovića z ministrom Budisavljevićem. Nato pa je bil dr. Maček v dolgi avdienci pri knezu namestniku. Kakor poročajo listi,

so vsi ti posveti v zvezi z nekaterimi vprašanji splošnega gospodarskega in socialnega značaja.

Gre predvsem za nameravano in že ponovno napovedano veliko investicijsko posojilo. Zatrjujejo, da je program javnih del, ki obsega večletno dobo, že izdelan, in sicer v okviru osmih milijard. Kar se Slovenije tiče, so baše določena dela v vrednosti 500 milijonov, kar bi ustrezalo polsedmemu odstotnemu deležu na vsej vsoti. Ni pa še dokončno rešeno, v kateri obliki bodo zagotovljena potrebna finančna sredstva. Tudi med opozicijo se zadnje dni vrši živahna izmenjava misli. Zatrjujejo, da so demokrati, radikali in Srbski klub že sestavili program »srbske fronte« in da bodo kot taki potem pozvali na sodelovanje za izvedbo splošnega državnega programa tudi ostale opozicijske skupine.

Predsednik sovjetske vlade in komisar za zunanje zadeve

Molotov je prispel v Berlin.

Na postaji so ga pozdravili nemški zunanji minister Ribbentrop, maršal Keitel in mnogi odličniki stranke in vojske. O čem bo govoril Molotov z nemškimi državniki, ni znano. V Londonu pravijo, da si bo Nemčija prizadevala dobiti od Molotova pristanek, da bi Sovjetska zveza izjavila soglasje z osnovanjem novega reda v Evropi. Slični izjavi naj bi hkratu dali tudi Španija in Francija.

Dvakrat na dan? — Jaz bi jo pil kar desetkrat. Seveda mora biti okusno pripravljena. Toda rečem Vam: naše ženke vedó, kako je treba kavo skuhati.

Kolinska
IZREDNO IZDATNA
KVALITETNA CIKORIJA

Da sta zadnji državi pripravljene podati taki izjavi, smatrajo v Londonu za dokaj verjetno. Kot nadaljnja snov, ki se bo morda obravnavala v Berlinu, naj bi bila določitev odnošajev med Rusijo in blokom treh vele-sil. Ti odnošaji naj bi se uredili z novo rusko-japonsko pogodbo, ki naj bi se tako prilagodila pogodbi o bloku treh veselil, da bi Rusija praktično bila sicer podpornica tega bloka, ne pa hkratu neposredna zaveznica držav osi. Nadalje smatrajo v Londonu za verjetno, da se bodo v Berlinu obravnavala tudi vprašanja, tičočja se Dardanel, Irana in Afganistana.

Iz Berlina poročajo, da

se je Molotov že sestal s Hitlerjem.

Sestanek je bil v novi kancelarski palači v Berlinu. Pogovoru sta prisostvovala nemški zunanji minister Ribbentrop in pomočnik ruskega komisarja za zunanje zadeve Dekanozovo. Pogovor je trajal dalje časa in je potekel, kakor pravi list, v prisrčnem razpoloženju. Ves nemški tisk mnogo piše o obisku predsednika ruske vlade Molotova in naglašja, da je prijateljstvo med Nemčijo in Rusijo velikega pomena. Nemčija in Sovjetska Rusija da stalno računata z obojestranskimi koristmi in s potrebo varnosti.

V svojem govoru, ki ga je imel nedavno na Rdečem trgu v Moskvi ruski minister za vojsko maršal Timošenko, je v imenu sovjetske vlade zbrani množici najprej čestital k 23letnici revolucije, nato pa je dejal med drugim: »Proslavljamo današnjo 23letnico v znamenju izredno zapletenega mednarodnega položaja. Vojna se čedalje bolj širi in je zasegla narode in države, ki doslej v njej niso sodelovali. Nad polovico ljudi na zemlji je zdaj že v vojni. Vojna zahteva tisoče življenj in prinaša veliko škodo.

Sovijska politika pa je politika miru med narodi in poroštvo varnosti Sovjetske zveze.

Ta politika nam je izvojevala nove pomembne uspehe. Naša vlada je omogočila narodom Sovjetske zveze, da se še dalje lahko posvečajo mirnemu delu. Na drugi strani je znatno razširila vlogo Sovjetske zveze pri urejanju mednarodnih vprašanj. Sovjetska zveza se zanese na svojo moč in je tako po mirni poti rešila sovjetsko-rumunski spor za Besarabijo in severno Bukovino.

Predsednik Zedinjenih držav Roosevelt je na nedavnem posvetu z novinarji izjavil,

da so Zedinjene države zdaj pripravljene odstopiti Angliji in Kanadi polovico vseh svojih industrijskih izdelkov, ki bi jih mogli potrebovati za svoje vojne sile: letala, topove, drugo orožje in strelivo.

Že zdaj si lahko Anglija in Kanada takoj nabavita 45 odstotkov vseh teh ameriških izdelkov. Poleg tega je bilo objavljeno, da je ameriški narodni obrambni odbor obvestil angleško nakupovalno komisijo v Ameriki, da sme takoj naročiti 12.000 letal pri ameriški letalski industriji. Kakor znano je Roosevelt pred kratkim v Bostonu izjavil, da se bo zavzel za to, da si bo mogla Anglija skup-

no s Kanado nabaviti v Zedinjenih državah poleg že dogovorjenega števila letal v prihodnjih 12 mesecih še nadaljnjih 12.000 letal.

V Londonu napovedujejo, da bodo kmalu obnovljena pogajanja glede odstopitve angleških mornariških oporišč Zedinjenim državam na Daljnem vzhodu.

Baje bo Anglija dovolila ameriški vojni mornarici uporabo vseh svojih luk na Daljnem vzhodu in tudi v Avstraliji, predvsem pa v Singapuru.

Grški generalni štab je objavil v ponedeljek vojno poročilo, ki pravi: V dozdajšnjih 14 dneh vojne so bile v teku velike vojaške operacije v goratem in gozdnatem ozemlju Pindosa. Italijani so poslali sem elitno alpsko divizijo, ki je bila že eno leto v Albaniji in je dobro poznala ozemlje. Ta divizija je imela še v pomoč oddelke konjenice bersaljerjev, fašistično milico, topništvo in tanke. S temi močnimi silami je hotela italijanska vojska izvesti hiter in odločen udarec, predreti čez gorovje do Mecovona in tako presekat zveze med Epirom in Tesalijo. Italijanskim četam so se prve dni vojne postavile po robu manjši oddelki grške konjenice, ki so preprečili naglo prodiranje. Potem pa so bile poslani v hitrih pohodih na pomoč druge čete. Te so

izvedle proti italijanski vojski vrsto protinapadov.

Kljub težavnim ozemeljskim razmeram in težkočam s preskrbovanjem so grške čete po močni borbi italijansko vojsko premagale. Da bi preprečile obkolitev, so se italijanske čete v neredu umaknile. Grške čete so italijansko vojsko zasledovale in so pognale v beg tudi ojačenja, ki so prihajala Italijanom na motornih vozilih na pomoč iz Valone. Italijani so imeli zelo mnogo mrtvih in ranjenih. Prav tako je bilo ujeto več tisoč italijanskih vojakov. Grkom so padle v roke velike množine vseh vrst vojnega materiala. Na epirskem bojišču je grško topništvo uspešno bombardiralo sovražno vojsko. Sovraž-

ALI IMATE RADI

lepe povesti, vesele zgodbe, uganke, smehnice? — Naročite si družinski časopis »PRIJATELJ«, ki stane četrtletno 17.- din. Eno številko vam pošljemo brezplačno na ogled, če sporočite svoj naslov upravi v Ljubljani, Dalmatinova 8/D.

nik je pretrpel izgube in so bili njegovi oddelki razpršeni, potem ko je pustil vojni material vseh vrst v grških rokah.

Reuter objavlja: »Poljska vlada in začasna češkoslovaška vlada smatrata za neogibno potrebno,

da Poljska in Češkoslovaška odstranita svoje medsebojne spore

in po koncu vojne poiščeta osnovo, da kot neodvisni državi skleneta politične in gospodarske vezi, ki naj bi bile podlaga za novi red v Sredni Evropi. V duhu demokracije in spoštovanja človeških pravic naj bi se tej zvezi pridružile vse druge države v tem delu Evrope. Ze odslej bosta poljska in češkoslovaška vlada tesno sodelovali v tem smislu.«

Kakor poročajo iz Vichyja, so

čete francoskega generala de Gaullea, ki se nadalje bori proti Nemčiji, zavzle eLambarene v južnem Gabunu v francoski ekvatorski Afriki.

Poročilo navaja, da so mesto bombardirala letala in da so čete generala de Gaullea in generala Larmena zavzele mesto. Podrobnosti o tem še niso znane.

Iz Čunkinga poročajo:

Kitajci so zasedli Nanning in Lungčav in bodo verjetno že v kratkem prepodili Japonce iz vse pokrajine Kvangsija.

Kitajci počasi napredujejo. Japonci se morajo umikati iz doline reke Jangceja predvsem tudi zaradi nemirov med prebivalstvom. Japonsko vrhovno poveljstvo je baje tudi odpoklicalo 500 bombnih letal, ki so bila na letališču v Hankovu. Letala so morala nazaj na Japonsko, kjer morajo biti pripravljena za druge potrebe.

»Poživitev gospodarskih in kulturnih odnosov med Bolgarijo in Sovjetsko Rusijo še bolj ojačuje tradicionalno prijateljstvo med obema bratskima slovanskima narodoma.

Prijateljstvo med Rusijo in Bolgarijo

je velikega pomena tudi za mir v južnovzhodni Evropi.« Tako zaključuje članek, posvečen Bolgariji v izdaji ruske Akademije znanosti. Isti članek omenja žrtve bolgarskega naroda za svobodo in edinstvo, žrtve, ki so znašale 350.000 mrtvih in ranjenih. Smisel teh ugotovitev, kakor izhaja iz članka, je ta, da je bolgarski narod plačal svoj delež in doprinesel svoje žrtve na oltar borbe za svobodo in zedinjenje. Ako ni povsem dosegel svojih smotrov, ne nosi za to odgovornosti sam, temveč drugi. Ves članek je prežet od

toplih čustev nasproti malemu slovanskemu narodu.

»Paris Soir« posveča daljši članek italijansko-grškemu spopadu ter ocenjuje

strateški položaj Grčije,

češ da je gospodar vzhodnega Sredozemlja, kdor je gospodar Grčije. Za lastno obrambo ima Grčija ob vsej svoji obali nešteto živov, luk in otokov, s katerimi je priroda obdarila to deželo. Otok Krf je prednja straža blizu italijanske Albanije prav na vratih v Jadran. Vzduž obale se nadalje vleče vrsta drugih otokov in otočic. Prav na jugu je gospodar položaja veliki otok Kreta, ki je edinstveno oporišče in kamor so se po italijanskih trditvah že često v zdajšnji vojni zatekale angleške vojne ladje. Angleži imajo v vzhodnem in srednjem delu Sredozemskega morja tri prevažna oporišča: Malto, Ciper in Aleksandrijo.

Po angleški vesti so v noči na 11. t. m. močni odredi angleških bombnikov izvedli več napadov na industrijske in prometne naprave v osredni Nemčiji.

Prvikrat v zdajšnji vojni so angleška letala posetila tudi Gdansk (Danzig)

v zasedenem ozemlju. Med drugimi cilji, na katere so se osredotočili angleški letalski napadi, so bili poleg Berlina tudi še Mannheim, Essen in Geilsenkirchen. Druge skupine angleških bombnikov so hudo bombardirale oporišče nemških podmornic v Lorientu. Bombardirani sta biti tudi luki Calais in Boulogne. K temu nočnemu napadu angleških bombnikov na Gdansk pripominjajo v angleških letalskih krogih, da je bil to eden najdaljših poletov, kar jih je angleško vojaško letalstvo izvedlo od početka vojne. Bivše svobodno mesto Gdansk je približno 1300 km oddaljeno od letalskih oporišč v Angliji. Posamezne skupine angleških letal so morale preleteti v tem napadu nad 3000 km dolgo pot in to nad zelo nevarnim ozemljem. Napad na Gdansk je hkratu tudi prvi napad

VELIKA
BLASNIKOVA
PRATIKA
10 izdaja
1947

F. Gobey:

18

Umor na plesu

Ko so spuščali krsto v grobnico, se je Nointel obrnil, da bi šel. Izenada pa se mu je približala neka ženska, ki ga je ustavila.

»Gospod, ne zamerite mi, nekaj bi vas rada vprašala.«

Ženska je bila videti preprosta meščanka. Utegnila je imeti trideset let. Oblečena je bila zelo preprosto, toda okusno.

»Kar vprašajte!« je odvrnil stotnik.

»Ali so tu pokopali gospodično, ki je bila umorjena v operi?«

»Da. Ali ste jo mar poznali?«

»Ne, gospod. Toda vi ste bili najbrž njen prijatelj, zato vas prosim, da mi poveste, ali je res vse tisto, kar pišejo listi...«

»Da so jo umorili? Res je.«

»To vem. Toda, da jo je umorila neka ženska?«

»Res je. Kaj vas pa to zanima?«

»Zanima me, če je ta ženska res Lestere-lova.«

»Nointela je to ime v ustih preproste meščanke zelo presenetilo, toda svojega začudenja ni izdal, ampak je mirno odvrnil:

»Listi pišejo, da se tako imenuje.«

»Ali so jo res zaprli?«

»Predvčerajšnjim. Pravijo, da imajo protij njej močne dokaze.«

»Torej je v ječi?«

»Seveda.«

»V kateri pa?«

»Pri svetem Lazarju. Za ženske ni drugega zapora.«

»Kdaj jo bodo izpustili?«

»Ko jo bodo odvedli pred poroto.«

»Torej jo utegnejo obsoditi?«

»Najbrž.«

»Moj Bog, nič več je ne bom videla.«

»Ali ste v sorodu z njo?«

»Ne, gospod. Jaz sem delala, ona pa je...«

»Torej jo poznate?«

»Poznam in ne poznam. Da, delala sem za njo, pa mi je še zdaj nekaj dolžna. Siromašna sem in rada bi vedela, ali lahko kaj upam. Videla sem pogreb...«

»Najpametnejše bi bilo, če bi šli k preiskovalnemu sodniku.«

»K preiskovalnemu sodniku? Nikoli... Saj je samo malenkost...«

»Stavil ba, da ste perica.«

»Nisem, moj brat je delal za gospodično, toda naj bo... Sirota mora biti že tako dovolj žalostna...«

»Poznam nekoga, ki se zanima za njo. Povejte mi, kje stanujete, pa boste dobili svoj denar.«

»Predobri ste, gospod, toda...«

»Če nečete tega, pridite vi k meni. Tu imate mojo posetnico.«

Ženska se je nekaj časa pomišljala, nazadnje pa je le vzela stotnikovo posetnico, se zahvalila in izginila.

Nointel se je vračal peš proti domu. Gledal je, kje bi odkril kakšen voz, da bi sedel vanj, ker je bila pot precej dolga. Pred neko gostilno je zapazil za mizo moža, ki se mu ni zdel čisto neznan.

»Seveda!« je pomislil stotnik. Prisegel bi,

da je on. Prepričati se moram. Stopimo bližje! Da, on je. Toda zelo se je postaral.«

Stotnik je sedel za sosedno mizo. Se bolj natanko je pogledal neznanca in mu dejal:

»Oprostite, ali niste vi gospod Crozon?«

»Da, sem. Kaj pa želite od mene?«

»Ali me ne poznate več?«

»Ne.«

»Ali ste pozabili, kako sva se skupaj vozila v Mehiko, na prelepi ladji »Jeremiji?«

»Dvanajst let je že, kar sem vozil »Jeremijo«. No in?«

»Jaz sem Henrik Nointel. Takrat sem se kot poročnik vozil s svojimi vojaki.«

»Da, spominjam se. Niste se dosti spremenili.«

Tudi vi ne, gospod kapitan. Nekdo mi je povedal, da zdaj že poveljujete ladji.«

»Že drugo leto. Ali vi še služite?«

»Po vojni sem slekel uniformo.«

»Kaj ste se oženili?«

»Ne. Rajši bom umrl kot samec.«

»In ne boste se kesali.«

»Ali ste vi oženjeni? S kakšno Parižanko?«

»Da.«

»Veseli me, ker zdaj vsaj lahko prebivate v Parizu. Jaz sem tu zelo znan in imam dosti zvez. Če bi kaj potrebovali, dragi gospod Crozon, vam bom rad pomagal. Saj se še spominjate, kako ste mi bili v Habani priča pri dvoboju...«

»Proti nekemu Špancu, zaradi ženske...«

»Da, lepa je bila! Če vam bom lahko povrnil to uslugo, bom zelo srečen. Prav vesel bi bil, če bi jutri prišli k meni na kosilo...«

»Hvala, gospod Nointel. Malokdaj odhajam od doma...«

»To je razumljivo...«

na zasedeno poljsko ozemlje. Angleška letala so na Gdansk metala v prvi vrsti letake in bombardirala železniško križišče in druge naprave. Po poročilu angleškega letalskega ministrstva so bili napadi v tej noči najrazsežnejši, kar jih je doslej izvedlo angleško letalstvo. Med drugim so bile vržene bombe na petrolejske rezervoarje v Gelsenkirchenu, severno od Dresdenu in pri Bremnu. Nadalje so bile bombardirane tudi Kruppove tovarne v Essenu, tvornice v Mannheimu, Fockerveje letalske tvornice v Amsterdamu in Dresdenu, doki in ladje v Kielu in Duisburgu. Drugi napadi so bili izvedeni na pomorska pristanišča Lorient, Le Havre, Cherbourg, Dunkerque in Vlissingen. Bombardirana so bila železniška križišča in naprave v Gdanku, Dessau, Münstru, Mannheimu in Dresdenu. Nadalje je bilo bombardiranih 14 aerodromov v Nemčiji in okupiranem ozemlju.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali: v Konjicah: telice in voli I. po 9, II. 8, III. po 7,50, krave I. po 8, II. po 7, III po 6, teleta I. po 10, II. po 9 din; v Celju: voli I. po 8,50, II. po 8, III. po 7,50, telice I. po 8,50 II. po 8, III. po 7, krave I. po 6 do 7, II. po 5 do 6, III. po 4 do 5, teleta I po 10, II. po 9 din; v Lendavi: voli in telice I. po 8, II. po 6,50 do 7, krave I. po 6 do 6,50, II. po 5 do 5,50, teleta I. po 9, II. po 7 do 8 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Konjicah: špeharji po 17, pršutarji po 14, v Lendavi: špeharji po 10 do 12, v Celju: špeharji po 15 do 16, pršutarji po 13 do 14, v Kranju po 16 do 18, pršutarji po 14 do 15 din.

KRMA. V Konjicah: lucerna 120, seno 90 do 100, slama 60, v Lendavi: seno 80 do 100, v Celju: lucerna 140, seno 110, slama 60, v Kranju: lucerna 150 do 170, seno 125 do 150, slama 75 din za 100 kg.

KROMPIR. V Konjicah 150, v Lendavi 100, v Celju 160 do 185, v Ljubljani 150 do 200, v Kranju 175 do 200 din za 100 kg.

SADJE. V Celju: jabolka 380 do 500, hruške 400 do 600, v Lendavi: jabolka 340 do 450, v Konjicah: jabolka 350 do 500, v Kranju: jabolka 400 do 800, hruške 600 do 1200 din za 100 kg.

»Moja žena je bolna,« je skoro odurno odvrnil Crozon.

»Pa kakšen drug dan. Če ne bi bil na pogrebu tiste nesrečne ženske...«

»Ki so jo umorili na plesu v operi?« je vzkliknil mornar. »Ali morilko poznate?«

»Ne poznam je. Slišal sem, da je neka pevka, dobro vzgojena...«

»Ali je dokazano, da jo je ona umorila?«

»Ne vem. Slišal sem samo, da je zaprta in da se imenuje Lesterelova.«

»Da, Lesterelova,« je hlasno odvrnil kapitan.

»Zdi se mi, da vas to ime zanima... Če vam je pri srcu, vam lahko pomagam. Dobro poznam preiskovalnega sodnika.«

»Da bi mi bila pri srcu? Kar obesijo naj jo!«

»Čuden človek! Ali je tudi vam kaj storila?«

»Storila? Sestra moje žene je!« je vzkliknil kapitan in udaril s pestjo po mizi.

»Moj bog,« se je hlinil Nointel. »Da je ta gospodična...«

»Moja svakinja! Kar oženite se še vi, če hočete, da vam bo kdo dobro ime pomazal!«

»Nikari sirote tako ne obtožujte. Morda je nedolžna!«

»Ona! Ta zločinka in licemerka!«

»Kaj ste se mar družili z njo?«

»Zal. Dovolil sem ji, da je zahajala k moji ženi.«

»Kdo pa ve, da je ona z vami v sorodu? Kaj vas to briga!«

»Preiskovalni sodnik to ve in kmalu bo vedel ves Pariz. Ko so jo prijeli, je ta nestrannica trdila, da je bila v noči od sobote na nedeljo do treh zjutraj pri moji ženi. Mo-

VOLNA. V Konjicah: neoprana 25 do 30, oprana 27 do 50, v Kranju: neoprana 54 do 58, oprana 72 do 80 din za kg.

SIROVE KOŽE. V Konjicah: goveje in telečje 24, svinjske 18, v Celju: goveje 21 do 23, telečje 23, v Lendavi: goveje in telečje 24, v Kranju: goveje 22 do 24, telečje 26, svinjske 8 do 10 din za kg.

ZABELA. V Celju: slanina 24 do 25, svinjska mast 25, v Konjicah: slanina 22, svinjska mast 26 din za kg.

MED. V Celju 28, v Konjicah 21 din za kg.

FIŽOL. V Lendavi 350 do 500, v Celju 500, do 600, v Konjicah 600 do 700 din za 100 kg.

ZITO. V Konjicah: pšenica 450, ječmen 500, rž 450, oves 350, turščica nova 450, v Lendavi: pšenica 300, ječmen 350, rž 310, oves 280, turščica 220, v Celju: pšenica 425, ječmen 400, rž 425, oves 350, turščica 420 din za 100 kg.

MOKA. V Konjicah: pšenična 500 do 900, turščična 500, ajdova 700, v Lendavi: pšenična do 900, turščična 350, ajdova 600, v Celju: pšenična do 900, turščična 550, ajdova 700 din za 100 kg.

JAJCA. V Konjicah 1.50, v Lendavi 1.25, v Celju 1.75, v Kranju 2.25, v Krškem 1.75 din za kos.

SIROVO MASLO. V Konjicah 48, v Lendavi 30 do 40, v Celju 36 do 44, v Kranju 44 do 48, v Krškem 48 din za kg.

TRDA DRVA. V Konjicah 125, v Lendavi 90 do 157.50, v Celju 112.50 din za kubični meter.

VINO. Pri vinogradnikih se je dobilo: v konjiškem okolišju: navadno mešano po 7 do 8, finejše sortirano po 8 do 10, v lendavskem okolišju: navadno mešano po 6 do 8, finejše sortirano po 10 do 12, v krškem okolišju: navadno mešano po 8 do 10, sortirano po 10 do 12 din liter.

Sejmi

18. novembra: Blanca, Javorje v občini Šmartnem pri Litiji, Šmartno pri Litiji, Senožeti v občini Dolu, Šoštanj;

19. novembra: Podsreda, Št. Jurij ob južni železnici-okolica, Metlika, Raka, Slovenski Gradec (za živino in blago);

20. novembra: Rajhenburg (za živino);

21. novembra: Št. Jurij ob Taboru, Hotedrišica (za blago), Podčetrtek;

23. novembra: Slovenska Bistrica, Št. Lovrenc pri Veliki Loki, Mojstrana (za blago).

jo služkinjo so že naslišali, mene bodo pa tudi kmalu. Čudno, da še niso prišli k moji ženi.«

»Zelo žal mi je, gospod, zaradi vas in zaradi vaše žene.«

»Zaradi nje vam ni treba biti prav nič žal!« je jezno vzkliknil mornar.

»Nekaj mi je nerazumljivo. Kako je mogla Lesterelova umoriti Orcivalovo, ki je najbrž nikoli niti videla ni?«

»Motit se, dragi gospod,« je grenko dejal kapitan. »V istem samostanu sta bili vzgojeni. Ubila pa jo je najbrž zaradi kakšnega ljubčka. Kadar vse to preišljujem, me prime, da bi ubil še svojo ženo in samega sebe.«

Kapitan se je zagledal v mizo in začel premišljati. Potem je dvignil glavo in rekel: »Priatelj! Nekaj vam bom povedal in vas prosil za nasvet.«

»Srečen bom, če vam bom lahko ustregel. Ali morda potrebujete denarja?«

»Hvala, Nointel, denarja mi ni treba. Toda ali mi boste za pričo, če najdem lopova, ki ga iščem?«

»Prav rad. Saj ste bili tudi vi meni.«

»Poslušajte me! Pred šestimi leti sem se oženil s hčerjo nekega častnika. Dote ni bilo nič in ženin oče je čez pol leta umrl. Matilda je bila lepa in do blaznosti sem bil zaljubljen vanjo. Otrok nisva imela, zato je ona nadomeščala svoji mlajši sestri mater. Po dvajset frankov na uro sva plačevala njenemu učitelju petja.«

»In ta sestra?«

»Je umorila gospodično Orcivalovo! Kar glavo naj ji odsekajo! Nikoli več je ne maram videti. Poslušajte dalje! Dvakrat sem odšel zadnja leta na daljšo pot. Bil sem tu-

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 11. novembra v devizah (prve številke službene tečaj, druge v oklepajih tečaj na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 175.15 do 178.35 (za 216.61 do 219.81) din;

1 ameriški dolar za 44.25 do 44.85 (za 54.80 do 55.20) din;

1 švicarski frank za 10.29 do 10.39 (za 12.71 do 12.81) din.

Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 444 din.

Drobne vesti

— **Koliko bomo imeli sladkorja.** Tvornice sladkorja zdaj predelujejo letošni pridelek pese v sladkor. Pridelek pese je znašal okoli 80.000 vagonov. Delo v tvornicah se je začelo 20. septembra in bo trajalo najbrž do 20. decembra. Pridelek sladkorja bo znašal samo približno toliko, kolikor znaša naša domača potreba, to je 100.000 ton. Da je letošni pridelek sladkorne pese tako slab, je pripisovati zakasneli saditvi in neugodnim vremenskim razmeram. Vsekakor bo potrebno v prihodnjem letu posaditi najmanj 50.000 do 55.000 ha s sladkorno peso, da bo ostalo nekaj sladkorja za rezervo.

— **Razširitev nadzorstva nad cenami na vse vrste kož in usnja.** Z odlokom ministra za trgovino in industrijo in ministra za socialno politiko in narodno zdravje od 5. oktobra je razširjeno nadzorstvo cen in zalog na vse vrste kož in usnja, tako domačega kakor tujega izvora. Odlok se nanaša na goveje, konjske, bivolske in telečje sirove kože ter na vse vrste usnja in podplatov.

— **Prva večja pošiljka iz Jugoslavije za Rusijo.** V splitskem pristanišču so natovarili na vagon 350 ton ferosilicija, ki je namenjen za Rusijo. To bo prva pošiljka industrijskih izdelkov iz naše države v Rusijo. Ferosilicij proizvajajo v tvornici »La Dalmatienne« v Dugem Ratu iz domačega kremena in s pomočjo domačega oglja.

— **Rusija nam nudi svoje ladje za izvoz našega blaga.** Po poročilih nemških listov bo Sovjetska zveza nudila v bodoče naši državi ladje za izvoz vsega našega blaga, kolikor ga ji bomo poslali.

V SOLI

Učitelj: »Učencu, ki pride v šolo brez zvezkov, se pravi nereden učenec. Kako bi reklil vojaku, ki bi šel brez puške v vojno?«

Mihec: »General, gospod učitelj!«

di na Kitajskem. Moja žena se je vzorno vedla. Da bi ji omogočil čim lažje življenje, sem se še tretjič vkrcal. Vsak dan sem bil skoraj v smrtni nevarnosti. Dvakrat bi se bil malone zdrobil na koralnih otokih. Naposled sem se iz Japonske odpeljal proti San Franciscu. Zmerom sem mislil samo na Matildo. Tu me je čakalo pismo in v njem je bilo napisano, da me žena vara. Ljubčka ima in javno se kaže z njim. Neznavec me je pozival, naj se čim prej vrnem, da prepričim nesrečo. Dodal je, da mi bo prinesel dokaze, ko se vrnem domov.«

»Kdo pa je bil podpisano?«

»Nihče.«

»In verjeli ste obrekovalci, ki vam svoje-ga imena ni povedal?«

»V prvem trenutku nisem verjel. Sporočil sem celo ženi, naj me čaka proti koncu meseca. Pred dobrim tednom pa sem dobil v Havru spet novo pismo.«

»Tudi brez podpisa?«

»Da. Tu sem zvedel, da je ljubček moja žena zapustil in da je ona rodila!«

»Hudiča!« je vzkliknil Nointel.

»Pred dobrim mesecem je rodila dečka, ki je nato izginil!«

»Detomor?«

»Žal ne. Skriva ga. Nekam iz hiše ga je dala. Toda pankerta bom odkril in takrat bom oba zadavil. Ko sem to pismo dobil, sem se s prvim vlakom odpravil iz Havra. S postaje sem kar tekkel domov k Matildi in tu sem dobil...«

»Ženinoga ljubčka?«

»Če bi ga bil dobil, ne bi bilo danes na svetu niti on, niti moja žena. Dobil sem jo-

Novice

* **Kralj boter sedmemu sinu.** Kmet Miko Stanković v Veržarju blizu Caribroda ima že 12 otrok, od teh devet sinov. Zadnji otrok je sin in temu je bil za botra kralj Peter II., ki ga je zastopal major Tihomir Komarčić. Otrok je dobil ime Peter in kraljev zastopnik je izročil staršem zlat križec, zlato verižico, cekin in 2000 din. Poleg tega so dobili siromašni starši mnogo daril od vseh strani.

* **Vodnikove knjige izidejo 20. t. m.** Poleg Vodnikove pratike z lepimi slikami za leto 1941., ki jo je uredil Pavel Karlin, povesti Eda Deržaja »Pod Špiki« in poljudno strokovne knjige inž. kemije Jakoba Turka »O rastlinski, ljudski in živalski prehrani« obsega letošnji knjižni dar Vodnikove družbe tudi povest Ilke Vaštetove »Rožna devica«, ki se godi v zadnjem letu francoske Ilirije. Pisateljica »Vražjega dekleta« in »Romana o Prešernu« razgrinja v njej tedanjo prestolnico Ljubljano, njene ljudi in njih pestre doživljaje. Potek živahne povesti je osredotočen okrog blagega licejskega ravnatelja in pesnika Valentina Vodnika, ki s svojim iskrenim domoljubjem dobrodušno razpleta razgibano dejanje. Letošnja naklada je omejena! Kdor se ne bo takoj prijavil krajevno poverjeniku ali družbini pisarni (Ljubljana, Knaflijeva ulica 5), žal ne bo mogel dobiti Vodnikovih knjig za leto 1941.

* **Svečan sprejem na sovjetskem poslanstvu v Beogradu.** Sovjetski poslanik na našem dvoru Viktor Andrejevič Plotnikov je priredil 7. t. m. na dan obletnice boljševiške revolucije svečan sprejem v obeh dvoranih restavracije hotela »Srbskega kralja«. Sprejema so se udeležili naš zunanji minister dr. Cincar Marković, ki je v svojem in v imenu vlade čestital sovjetskemu poslaniku k državnemu prazniku, dalje razni drugi ministri, vojaški dostojanstveniki, skoraj vsi zastopniki tujih držav na našem dvoru in mnogi ugledni predstavniki našega javnega življenja. V prisrčnem pogovoru so se člani sovjetskega poslanstva seznanili z odličnimi gosti.

* **Narodna zbirka Družbe sv. Cirila in Metoda** preteklo nedeljo je povsod v Sloveniji lepo uspeła. Zavedni možje in žene, mladeniči in mladenke so rade volje prispevali svoj dar domu na oltar. Koliko se je nabralo, bomo še poročali.

svakinjo, ki si je štela v dolžnost, da štiti mojo ženo in jo brani. Berti sem verjel...»

»Oprostite. Ali so takrat že poznali ime tega človeka?«

»Še danes ga ne vem. Nocoj bom vse zvedel.«

»Nocoj?« je vzkliknil Nointel. »Zanesljivo?«

»Da. Poslušajte me dalje! Berta je prisegla da je Matilda nedolžna. Jaz, osel, sem ji verjel in sem ženi odpustil. Še celo odpuščenja sem jo prosil. Ali nisem bil neumen?«

»Zakaj? Če bi bil jaz namestu vas, bi bil storil isto. Ali mar ni mogoče, da je vsa pisma pisal kakšen lopov, ki se je približal vaši ženi z nepoštenimi nameni, pa se ji sedaj maščuje, ker je odletel?«

»Ne verjamem. Obljubil je, da se mi bo dal spoznati.«

»Pa se vendar ni dal. Bodite na vso moč oprezní!«

»Saj sem še preveč. Že osem dni trpim peklenške muke. Pomislite! Tisti dan po mojem prihodu je Berta brala svoji bolni sestri, da se je v stanovanju neke razvpite ženske obesil ne vem kateri tujec. Takrat je moja žena dobila hud napad. Takrat se mi to ni zdelo nič nenavadnega, zdaj se mi pa že zdi vse skupaj močno čudno.«

»Vragal!«

»Ves teden se nisem ganil od ženine postelje. Berta je prihajala večkrat na dan. V soboto sem dobil od neznanca prvo pismo po svojem prihodu v Pariz. Pisal mi je, da išče Matildinega otroka. Ko ga najde, se rabi bo dal spoznati in mi bo izdal ime človeka, ki mi je onečastil dom.«

»Dragi gospod Crozon, zdi se mi, da se ta

* **Prisilno mešanje pšenične in turščične moke bo uvedeno 1. decembra.** V tej zvezi bodo izdani novi predpisi glede mletja pšenice. Enotna krušna moka bo imela tri četrtine pšenične in eno četrtino turščične moke.

* **Smrt srbskega novinarja.** V Beogradu je v 67. letu starosti umrl upokojeni urednik »Službenih novin« Pavle Ranković. Pokojni Ranković spada v vrsto najstarejših srbskih novinarjev, ki so vse svoje življenje preživeli v novinarstvu. Razen številnih listov, pri katerih je sodeloval, je izdal in urejeval dolgo vrsto let tudi dnevnik »Zvon«. Od leta 1929 do 1936 je bil pokojni Ranković član upravnega odbora Agencije Avale, več let pa tudi predsednik beograjske sekcije Jugoslovskega novinarskega združenja. Časten mu spomin!

* **Sokolski domovi na Hrvatskem.** V novinah Hrvatski je bila objavljena uredba, ki pooblašča občine, da prekličejo sklepe, s katerimi so darovale raznim združenjem zemljišča ali druge nepremičnine. Uredba naj omogoči občinam, da odvzamejo sokolstvu njegove domove in druge naprave tam, kjer so bili zgrajeni s pomočjo občin. Teh domov je na Hrvatskem precej. Med prvimi se je postavila prestolnica Zagreb, ki se pripravljajo, da odvzame sokolstvu zagrebški sokolski stadion. Sličan ukrep je bil storjen v Varaždinu in v še nekaterih drugih občinah. Pretekli teden pa je občinsko zastopstvo v Čakovcu sklenilo, da zapleni sokolski dom, zgrajen na nekdanjem, Sokolu darovanem stavbišču. Občina je pripravljena vrniti Sokolu samo one izdatke, ki jih je društvo iz svojih lastnih sredstev plačalo. Zakaj je tako početje dobro, ne vemo!

* **Za vrnitev socialnih ustanov predstavnikom slovenskega delavstva.** »Delavska pravica« glasilo krščanskih socialistov, objavlja uvodnik pod naslovom »Samo pravico zahtevamo«. V njem se ponovno zavzema za staro zahtevo slovenskega, v svobodnih strokovnih združenjih včlanjenega delavstva, da se vrnejo delavske socialne ustanove, predvsem Delavska zbornica, spet »pravim predstavnikom slovenskega delavstva«. List nato nadaljuje: »Vse te upravičene zahteve slovenskega delavstva so ostale do danes glas vpijočega v puščavi. Ljudje, ki vodijo danes Delavsko zbornico, se trdovratno branijo vsake spremembe in očitno čakajo kakega dogodka, ki bi jim dal stalno pooblastilo za vodstvo tega važnega zavoda. Mi dobro vemo, kaj in kdo je tu zadaj. Vprašanje pa je, komu

naj vse to koristi. Slovensko delavstvo kljub vsemu odločno vztraja pri svoji zahtevi, da se vrnejo naši socialni zavodi, predvsem Delavska zbornica v upravo pravih predstavnikov delavstva. Delavska zbornica bo samo tako dobila možnost za svoj zdravi napredek, ki je delavstvu toliko potreben. Tej potrebi bi se morali podrediti vsi činitelji, ki odločajo o usodi Delavske zbornice. V tej zadevi ne bi smeli odločati nikaki osebni, strankarski ali politični razlogi.«

* **Ljotičev »Zbor« v Beogradu razpuščen.** Zagrebške »Novosti« poročajo, da so beograjska oblastva izvršila preiskavo v prostorih Ljotičevega »Zbora« v Beogradu. Pri tej priliki je bilo prijeto tudi nekaj strankinih činiteljev, med njimi Mojić, Ratko Živadinović in Lenac. Prostore so zapečatili in jih dali policijsko zastražiti. Na podlagi najdenega gradiva je nadaljnjo delovanje »Zbora« prepovedano.

* **Voditelji ljubljanskega Kulturbunda.** Graška »Tagespost« prinaša tole poročilo iz Ljubljane: »V soboto 2. novembra zvečer je bilo v dvorani evangeličanske občine ustanovno zborovanje krajevne skupine Svabsko-nemškega Kulturbunda v Ljubljani. Že pred začetkom je bila dvorana prenapolnjena, da je mnogo rojakov, ki so prihiteli iz bližnje in daljne okolice mesta, morali ostati pred vhodom v dvorano. Sklicatelj inž. Tönnies je pozdravil zborovanje ter sporočil, da je oblastvo odobrilo ustanovitev krajevne skupine. Nato je prebral pravila društva. Pri volitvah odbora so bili izvoljeni: inž. Gustav Tönnies za načelnika, trgovec Anton Schuster in absolvirani jurist Walter Wutti za prvega in drugega zapisnikarja, dr. Erich Zeschko in prokurist Erich Halbensteiner za prvega in drugega blagajnika, dr. Franz Schley in Hermann Krombholz za pregledovalca računov, Edith Hamannova in dr. Josef Staudacher za njuna namestnika, Nikolaus Klementz, Edmund Stransky in Alois Wider za odbornika. Nato je pooblaščen zastopnik okrožnega vodje (Gauführerja) Klingberg iz Maribora v daljšem govoru obrazložil delovanje in namen Kulturbunda ter vse navzočne pozval k živahnemu sodelovanju. Na koncu je zborovalec pozdravil še pooblaščenec zveznega vodstva okrožni tajnik (Gausekretär) Grill.

* **110 let šteje.** V Dvorištu blizu Bosanske Dubice živi Nikola Mazovica, star 110 let. Mož ima izredno dober spomin. Spominja se vseh važnejših dogodkov pred 100 leti. Že 60 let ni bil v Bosanski Dubici. Oženil se je,

človek samo norčuje iz vas ali pa mora biti sam norec. Ali imate še vsa ta pisma?«

»Imam jih in pokazal vam jih oon. Bil pa sem prepričan, da je vse skupaj le podlo obrekovanje. Toda poslušajte me dalje! V soboto je bila moja svakinja nekam poklicana. Obljubila je, da se bo opolnoči vrnila, pa je ni bilo. Moja žena je bila zelo vznemirjena. Drugo jutro so prišli po našo služkinjo s policije in ko se je vrnila, je povedala, da so zaprli Berto, ker je umorila neko gospodično Orcivalovo z bodalom, ki sem ji ga bil jaz prinesel z Japonskega.«

»Kaj? Vi ste ji dali bodalo?«

»Žal. Nesrečnica svojega zločina ne more tajiti, ker v vsem Parizu nima nihče drug takega bodala. Matilda se je onesvestila in se je zavedla šele opoldne. Vprašal sem jo to, vprašal ono, pa je samo jokala. No, vidite, saj ne morem verjeti ženski, ki je celo umora zmožna. Zato sem prepričan, da me je žena res goljufala z drugim in da je rodila otroka. Danes sem šel na ulico in srečal ta nesrečni pogreb. Vse je govorilo samo o zločinu v operi in o Berti Lesterelovi. Prijelo me je, da bi se obesil. Vrag naj vzame vse ženske!«

»Pretiravate, dragi prijatelj! In tudi če se vaša žena ne bi bila vedla tako, kakor bi se bila morala, bi morali potrpeti. Saj se varanim možem dandanes nihče več ne smeje.«

»Ne bojim se zasmeha. Če bi se bil oženil iz koristiljublja, bi lahkega srca prepustil svojo ženo ljubčku...«

»Zakaj pa torej tega niste storili?«

»Zakaj? Ker sem blazno zaljubljen v to bitje. Že šesto leto živim samo za njo. In

ne morem si te ljubezni iztrgati iz srca. Toda bliža se trenutek maščevanja. Včeraj sem dobil spet novo pismo in v njem mi neznanec sporoča, da še ni mogel zvedeti, kje se nahaja otrok, da mi bo pa jutri sporočil ime ljubčka moje žene. Ta jutri je danes...«

»Ali mislite tega lopova kar ubiti?«

»Ne. Dvobojevala se bova. Toda prisegam vam, da ga bom ubil.«

»Ali ste dober sablač?«

»Na vse vrste orožja se dobro spoznam. Zdaj pojdem domov. Če me pismo že čaka, se bom takoj vrnil k vam. Saj boste tako dobri in pojdete kot moja priča k temu človeku in ga v mojem imenu izzovete na dvoboj? Hotel bi, da bi se borila že jutri.«

»Dobro. Jaz bom v klubu ali pa na svojem stanovanju v ulici Anjou, številka 125. Dvomim pa, da bi bilo nepodpisano pismo dovolj velik vzrok za dvoboj. Sicer pa poznam jaz skoraj ves Pariz in vam bom lahko rekel, ali vaš neznanec laže, ali pa govori resnico. Sodim namreč, da mora biti vaš tekmeč iz najboljše družbe.«

»S kakšnim starim kaznjencem se jaz sploh ne bi boril...«

»Zdi se mi,« je pomislil Nointel sam pri sebi, »da je moral biti Golimin ljubček Crozonove žene. V tem primeru dvoboja ne bo, ker je Golimin pod zemljo, a tista usodna pisma pa niso mogla biti Bertina, ampak Matildina.«

Kapitan je vstal, da bi šel domov, Nointel pa je počakal prvega voza, ki se je pripeljal mimo, potem pa se je odpeljal domov, da bi tam zvedel kaj novega.

(Dalje)

ko mu je bilo 30 let, in žena mu je rodila devet otrok. Najstarejša hči šteje zdaj 80 let, sin 60, najmlajša hči pa 50. Vnukov in pravnukov ima nad 30. Njegov najstarejši vnuček šteje že 20 let. Zobe je izgubil Mazovica že pred 20 leti.

* **Smrtna nesreča** se je zgodila na Zidar-nem mostu. Mladi pregovni delavec Jakopič Alojzij je šel čez tir blizu kurilnice s posodo v roki po pitno vodo. Pa ni pravočasno opazil vlaka, ki se je pripeljal iz Maribora. V zadnjem trenutku je sicer odskočil, da bi se ognil prihajajočemu vlaku, a bilo je že prepozno. Lokomotiva je nesrečnika vrgla na tla, mu prebila lobanjsko kost, odtrgala nogo v gležnju, a prsni koš in trebuh povsem razmrcvarila. Bodi mu blag spomin!

* **Smrt pod vozom.** 28letni mladenič Mulh Anton iz Kozjaka je ponoči s konjem vozil iz Mirne peči proti Dobriču sod sliv za kuhanje žganja. Nekoliko do Rdečega Kala mu je konj zavil s ceste na neko stransko pot. Na strani te poti je bil tri metre globok prepad, kamor je voz zdrsil, se preokrenil in padel na fanta. Fant je bil na mestu mrtev. Zgodaj zjutraj so ga našli pod vozom. Njegovo truplo so prepeljali na očetov dom na Kozjaku. Blag mu spomin!

* **Smrt neznanega pritlikavca v gozdu.** V gozdovih nad Rušami je našel gozdar Zlodej poleg nekega studenca moško truplo. Zlodej je naglo šel v Ruše in javil najdbo orožnikom. Posebna komisija z zdravnikom se je nato opravila v gozd. Zdravnik je preiskal truplo in ugotovil, da ni na njem znakov nasilne smrti, ki bi kazali, da je postal mrtvec žrtev zločina. Pač pa je bilo zanimivo, da je bil mrtvec pravi pritlikavec, saj je bil komaj poldrugi meter visok. Starost mrtveca je približno 50 let. Kakor je soditi, je pripadal delavskemu stanu. Zdravnik je izrazil mnenje, da je pokojni umrl ali od oslabelosti ali pa od kapi. V Rušah in okolici ga nihče ne pozna.

* **Trije požari iz malomarnosti.** V Stražah pri Sv. Barbari v Slov. goricah je nastal v stanovanjskem posloju posestnika Konrad Kocbeka požar, ki se je razširil tudi na gospodarsko poslopje in hleve. Škoda je le delno krita z zavarovalnino. Ko je požar nastal, sta zakonca Kocbekova bila na njivi, doma v sobi pa sta imela štirimesečnega sinčka. Po naključju, je šel mimo domačije, ko je začelo goreti, neki posestnik. Takoj je skočil v sobo, ki je bila že polna dima, pograbil iz postelje otroka in ga odnesel na prosto. Vzrok požara je iskati v slabem dim-

niku. — V podstrešni sobi hiše posestnika Antona Drea v Slov. Bistrici je te dni nastal požar, ki k sreči ni povzročil velike škode. Najemnika zakonca Cesarjeva sta pustila v sobi preluksjan lavor, napolnjen z žarečim pepelom. Skozi to luknjo so se vnela lesena tla in požar se je začel širiti po vsem stanovanju in podstrešju. Hitri pomoči gasilcev se je zahvaliti, da se požar ni razširil na ostalo poslopje, v katerem stanuje 30 oseb. — V leseni baraki v Hrastovcu, ki je last grofa Herbersteina, je prav tako najbrž zaradi malomarnosti nastal požar, ki je barako upepelil. Sumijo, da je požar naštal zaradi neprevidnega ravnanja nekega pastirja, ki si ji zaradi hladnega vremena zakuril v pečici, ki je bila v baraki, a pri odhodu ognja v peči ni pogasil.

* **Velika zadeva z usnjem končana.** Mariborskemu tvorničarju usnja Walterju Halbärthu je bila zaplenjena velika množina usnja, ki so jo strokovnjaki ocenili na štiri milijone dinarjev. Po uredbi o pobijanju draginje in zatiranju brezvestne špekulacije j e bil Walter Halbärth obtožen in mu je bil za prisilno bivališče določen Stari trg na Notranjskem, kjer je prebival do nedavnega. Dne 2. oktobra je bila pred mariborskim sodiščem razprava o tej zadevi in je bila izrečena oprostilna sodba. Državni tožilec pa je vložil priziv in je bila te dni prizivna razprava. Zaslišana ni bila nobena nova pričča, kakor se je pričakovalo. Po členu 2. uredbi o pobijanju draginje je bil Walter Halbärth obsojen na 14 dni zapore, na 15.000 din globe in na plačilo sodne takse v znesku 1000 din. Zaplenjeno usnje pa ostane njegova last.

* **Možu je zažgala hišo in zidanico.** Med zakoncema Slugovima v Cesti pri Krškem je v zadnjih letih viadalo nesoglasje, ker je žena Ana pridno posečala gostilne. To možu seveda ni bilo všeč in je svoji zakonski polovici kratko malo prepovedal pijačo. Zato je sklenila žena Ana, da se bo nad njim maščevala. Sosedje so jo večkrat slišali govoriti, da bo umorila svojega moža, hišo pa zažgala. V četrtek zvečer je svojo grozno delno uresničila. Polila je namreč posteljo v hiši s petrolejem, nato pa jo zažgala. K sreči so požar še pravočasno opazili ter tako vsaj delno rešili hišo in premičnine. Medtem ko so gospodar in požrtvovalni vaščani gasili požar v hiši, se je žena splazila do lesene zidanice in jo na isti način zažgala, da je pogorela do tal. Kakor pripovedujejo sosedje, je bila Slugova vinjena. Takoj po požigu je zbežala od pogorišča in šla spat v list-

njak Levičarja Alojzija, ki je tačas pomagal gasiti požar. Nasledno jutro pa se je napolnila v Krško, kjer si je pri nekem mesarju izposodila 50 dinarjev in šla proti mestnemu kopalnici na Savi. Tu je poskušala izvršiti samomor tako, da je skočila v Savo. Kakor je sama pripovedovala, je bila Sava premrzla in se je zaradi tega v zadnjem trenutku rešila iz vode. Zatem je krenila v mesto, kjer je zbujala njena mokra obleka veliko pozornost. Pozorni so postali tudi orožniki, ki so jo že iskali. Aretirali so jo in izročili okrajnemu sodišču v Krškem.

* **Mlade fante sta učila krasti.** Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča sta bila obsojena 47letni kovač Lovrenčič Anton iz Biša na 10 mesecev strogega zapore in štiri leta izgube častnih pravic, 36letni Stanko Murko, mali posestnik iz Biša, pa na osem mesecev strogega zapore in dve leti izgube častnih pravic. Oba sta napeljavala k tatvarinar šest mladih, še nedoletnih fantov, ki so z njima vred sedeli na zatožni klopi in so bili obsojeni vsak na nekaj tednov zaporne kazni. Fantje so kradli železje in ga prinašali Lovrenčiču in Murku. Dobivali so za to majhne denarne nagrade. Predvsem so kradli kmetom razno orodje ter jim povzročali veliko škodo.

* **Strašen uboj v gostilni v Naklem.** V Naklem se je v nedeljo zvečer zgodil strašen zločin. V gostilniški sobi v Naklem je sedela večja družba. S starejšimi ljudmi je sedel za mizo 40 letni kmečki sin Alojzij Golob, doma s Police. Modroval je z očanci. Pri sosedni mizi pa je sedel 32letni zidar Vinko Lahovec iz Strahinja in v njegovi družbi je bil neki čevljar, po rodu Hrvat. Lahovec je začel brez pravega povoda dražiti Goloba. Povpraševal ga je, kako je bilo, ko se je moral legitimirati zaradi neprevidne vožnje in ali je moral kot rezervni oficir pred orožniki stati mirno. Lojze Golob je namreč imel maturo in še trgovsko šolo, zato je postal rezervni oficir. Kljub maturi se je posvetil kmetovanju. Golobu je bilo zdaj izzivanja dovolj in sta se z Lahovcem spoprijela. Golob je širokoustneža krepko prijel in ga posadil nazaj na sedež, češ da naj bo kar miren. Ze je kazalo, da je neljuba zadeva rešena. Golob in Lahovec sta se pobotala in si celo segla v roke. Ko pa je Vinko Lahovec kmalu nato zapustil gostilniško sobo, je njegov pajdaš stopil za njim, mu stisnil v roke stilet in ga nahujskal, naj kar obračuna z Golobom Lahovcu ni bilo treba tega dvakrat reči. Z nožem se je vrnil v gostilno. Zo-

EMILIO SALGARI IZGNANCI

Ko so prepotovali gozd, je krenila vsa karavana proti griču, čez katerega vrh je držala meja med veliko carovo in veliko kitajsko državo.

Možje so gledali proti griču, vendar niso nikjer videli sovražnika.

Morda so kozaki preiskovali mejo kje drugje ali pa so spali spanje pravičnega.

Polkovniku se je zdela zadeva sumljiva.

»Bojim se, da nam ne pripravljajo pasti,« je pripomnil poglavarju, ki je jezdil na njegovi desni strani. »Gotovo so morali slišati rezgetanje tolikega števila konj in meketanje tvojih ovc.«

»Kmalu bomo vedeli, kako je z rečjo. Dva moža sem bil poslal na poizvedovanje naprej.«

»Ne bojim se za svoje življenje, ker sem vojščak,« je dejal Vasiljev, »toda sestro bi rad rešil. Mlada je še in živi naj!«

»Ne delajte si skrbi! Varovali vas bomo! Kozške krogle vas ne bodo zadele!«

»Ali ne dirja neki jezdec s hriba?«

»Da, eden izmed naših je.«

Naglo si je napravil jezdec pot skozi čredo. »Kakšen tucat kozakov straži mejo. Zasedli so grič!« je zaklical v svojem jeziku poglavarju.

Ta se je okrenil proti polkovniku.

»Prišli bodo do nas, da ugotovijo, ali nimamo tujcev s seboj. Morali si bomo prehod izsilili!«

»Ali ni morda kakšne druge poti?«

»Ne, to je edina prehodna pot! Po kakšni drugi poti bi se ovce razkropile in bi jih veliko popadalo v prepad. Moramo se postaviti na čelo voda in tvojo sestro izročiti v varstvo ženskam mojega plemena. Če nam kozaki zaprejo pot, se bomo branili. Videl boš, kako se znajo boriti Halki!«

Sergej je obrazložil Mariji položaj, jo še enkrat objel in jezdil nazaj k poglavarju. Okrog katerega so se že zbrali vsi oboroženi možje.

Vod, ki je bil razdeljen v tri skupine, je došel v polovici ure na ozko, tu in tam z jelkami in smrekovim grmičjem zaraslo visoko planoto. Obstal je kakšnih tristo korakov pred mejo, označeno z nekaj rdeče porbarvanimi koli.

»Kdo je?« je zakričal iz grmovja robot moški glas.

»Potujoči Halki!« je odgovoril poglavar.

»Stojte mirno!«

»Čakam!«

Štirje kozaki na konjih so se pojavili. Vih-teli so dolge sulice in držali svoje muškete pred seboj v sedlih.

»Kje je poglavar?«

»Tukaj sem!« je rekel poklicani. »Radi bi šli čez mejo na kitajsko ozemlje.«

»V takem času?«

»Moram se ob jutrnjem svitu sestati z rojaki, da pojdem z njimi v puščavo.«

»Na ukaz guvernerja v Irkutsku ne sme nihče brez posebnega dovoljenja prekoračiti mejo!«

»To me nič ne briga! Mongolec sem in ne carov podložnik!«

»Kdo ti je dovolil priti na naše ozemlje?«

»Sam sem si vzel to pravico! Ze stoletja hodijo Halki neovirano čez mejo in tako bom danes storil tudi jaz!«

»Pripovedujemo ti to!«

»Ne drznite si zadržati nas!«

»Poglavar,« je rekel kozak z grozečim glasom. »Tvoja naglica, s katero bi rad zapustil Transbajkalijo, se mi zdi zelo sumljiva. Ali nimaš morda s seboj kakšnih psov, ki so pobegnili iz rudnikov?«

»S seboj imam samo pse, ki mi stražijo ovce!«

»Ali se hočeš norčevati iz mene?« je zarjul kozak.

»Dovolj!« je zdaj zakričal tudi poglavar. »Pustite nas naprej! Meni se mudil!«

»Kozaki, sem k meni!« je zaklical vodja.

»Halki, orožje v roke!« je zapovedal poglavar.

Osem kozakov je prijahalo iz gozdiča k svojim štirim tovarišem, medtem ko so se Halki zbrali okrog svojega poglavarja.

»Prijetelji, streljajte!« je vzkliknil polkovnik.

Pređen so se mogli kozaki vreči na nasprotnike, je že odjeknilo petnajst do dvajset strelcev. Šest konj in pet jezdecov je padlo. Ostali, presenečeni zavoljo drznega napada, so trenutek oklevali, nato pa so se spet opogumili. Toda begunci so s svojimi odličnimi puškami ponovno ustrelili in zadeli nadaljne tri konje z njihovimi jezdecji.

pet je začel Goloba izzivati in preden sta se vnovič spoprijela, je Lahovec dvakrat vsekalk Goloba v grlo in tretjič v glavo. Že prvi zamah v grlo je bil smrten. Golob je napravil samo še dva koraka, nato pa se je zgrudil in izdihnil. V splošni zmedii sta zločinca Lahovec in njegov pajdaš izginila v noč. Toda orožniki so šli takoj na lov. Hrvatskega čevljarja so kmalu aretirali. Po daljšem oklevanju je priznal, da se je Lahovec skrtil pri svojem dekletu, kjer so ga potem res tudi našli in odgnali v Kranj. Sirovi podivjanec in njegov lopovski pajdaš zaslužita temeljito kazen.

* **Rokovnjač Sever obsojen na tri leta robove.** Rokovnjač Tone Sever, doma iz Gmajne pri Ježici, je letos 20. maja pobegnil iz jetnišnice okrožnega sodišča v Ljubljani. Klatil se je okrog in kradel, kjerkoli je le mogel. Šteje 29 let. Te dni je bil pred ljubljanskimi sodniki obsojen na tri leta robove.

* **Nevaren potepuh prijet.** Iz mariborske kaznilnice je nedavno ušel zloglasni vlomilec Zupanec Stanko, doma iz Zaloga pri Komendi. Potikal se je v okolici Zaloga in ga kljub vestnemu iskanju orožniki niso mogli najti. Kakor so domnevali, je bil udeležen pri tatvini v Lahovičah, kjer se je spretno izmuznil tamošnjemu župniku, pustil pa mu je svoj samokres in ukradeno kolo, ki ga je bil izmaknil v Ljubljani nekemu poštnemu uslužbencu. Tudi tatvine v Mostah pri Komendi so dolžili njega. Za nekaj časa ga ni bilo na spregled, nedavno pa je prišel zvečer v gostilno Bolka Franca v Zalogu že malo vinjen. Naročil je žganje in ga spil okoli tri četrti litra. Ko so ga vaščani, ki so bili v gostilni, spoznali, se je eden izmed njih odstranil od družbe in šel po orožnike v Cerklje. Med tem časom pa so ga drugi zadrževali z raznimi izgovori. Ker je precej pil, je zaradi prevelike vinjenosti za mizo zaspal. Orožniki so ga hitro zvezali, tako da se ni mogel braniti.

* **Primer boleznega nagnjenja k tatvini.** Na Vidmu pri Krškem so imeli orožniki opravka s primerom boleznega nagnjenja k tatvinam, kar se s tujo besedo imenuje kleptomanija. Čevljarskemu mojstru Štefančiču je zadnje čase neznan tat odnašal denar iz ročne blagajne. Pa tudi njegova sosedja je tožila, da ji nekdo jemlje manjše zneske. Zaman sta se oba ukvarjala z vprašanjem, kdo bi bil nenani tat, ki so mu bile razmere v hiši očitno dobro znane in ki je pri izvrševanju tatvin kazal neka čudna nagnjenja. Kadarkoli je opravil tatvino ali vlom, je na

kraju dejanja zapustil listek s kakšnim zagonetnim, pa včasih tudi kakim grozečim napisom. Tako je nekoč opozoril svojo žrtev s pretnjo: »Vrzi brezverca ven, če ne ti bo v kratkem hiša zgorela ali pa te čaka smrt!« Posebno plat njegovega boleznega značaja pa odkriva svarilo, ki ga je ob neki priliki zapustil sosed: »Zapirajte vrata, ker se vidi, kam dajete ključ!« Te besede pričajo, da je vlomilec sam v sebi bojeval hud boj proti boleznim strasti, ki ga je gnala v greh. Sam je želel, da bi ljudje skrbneje zaklepali svoje imetje pred njim, da ga ne bi zavajala prili-

ka. Pri zadnjem vlamu je odnesel Štefančiču za okrog 200 din gotovine iz ročne blagajne, ki jo je nato prazno pustil pod oknom v delavnico in okno odprl, da bi domači mislili, da se je taj skozenj priplazil, čeprav je v resnici lagodno prihajal in odhajal skozi vrata. Dolgo tatu niso mogli priti na sled, nazadnje pa so ga vrli orožniki iz Krškega našli v domačem vajencu 16letnem Ladu, ki bo zdaj dajal odgovor na sodišču. Brez odlašanja je vse tatvine priznal, a na vprašanje, kam je dajal ukradeni denar, je objokan izpovedal, da ga je porabil za slaščice.

Strašen potres v Rumuniji je terjal na tisoče žrtev

Rumunijo je zadel v nedeljo zjutraj strahoten potres. Prvi potresni sunek je nastal malo pred 3. uro in je premikanje zemlje trajalo z manjšimi presledki skoro poldruugo uro. Posamezni potresni sunki so bili tako močni, da so jih tudi zelo oddaljene potresomerne postaje zaznamovale kot nekaj izrednega.

Glavni potresni sunek je trajal v Bukarešti cele tri minute. Ljudje so preplašeni planili na ulice in iskali zavetja na prostem. Pri tem je bilo mnogo ljudi ubito in ranjeno od kamenja in opeke, ki je padala raz strehe. Ulice so vse razpokane in posute z ruševinami, tako da je vsak promet z vozili nemogoč. Vse hiše so bile bolj ali manj poškodovane. V središču mesta se je zrušil desetnadstropni nebotičnik. Razdejanje je bilo tako naglo, da se od prebivalcev ni mogel nihče rešiti in so vsi našli smrt pod ruševinami.

Po prvih vesteh, ki so prispele v Bukarešto iz notranjosti države, se je dalo sklepati, da je potres posebno hudo prizadejal severno in zahodno Rumunijo, zlasti kraje ob vznožju Karpatov, kjer je verjetno središče potresa. Telefonske zveze so po večini prekinjene.

Oblastva so nemudno izdala ukrepe za prvo pomoč hudo prizadetemu prebivalstvu. Vse vojaštvo je bilo sklicano, da je pomagalo pri razkopavanju ruševin in reševanju ranjencev. Naglo so bila urejena zasilna zdravilišča, vendar pa je število ranjencev

tako veliko, da primanjkuje zdravil, obvez in bolniškega osebja.

Na tisoče ljudi je samo v Bukarešti ostalo brez strehe. Enako v dolgi vrsti drugih krajev, kjer je povsod mnogo mrtvih in ranjenih. Po večini n' majo za zdajšnji zimski čas niti primerne obleke, ker jih je potres zalotil v spanju in so na pol nagi pobegnili iz podirajočih se domov. Vojaštvo je začelo urejati zasilna taborišča in postavljati šotore.

Toda ko so že mislili, da so najhujše ure minile, je zadel Rumunijo v ponedeljek malo pre dvesto uro nov potres, ki je podrl vse zgradbe, ki jih je poškodoval nedeljski potres. Rumunska prestolnica Bukarešta je sedaj videti kakor mesto, ki je pretrpelo najhujše bombardiranje. Poleg Bukarešte so posebno prizadeta mesta Campina, Buzau, Ploesti, Tecuci, Galac, Focani, Barlad in Husi. V teh krajih ni hiše, ki bi ostala neškodovana. Tudi kraljev dvorec v Bukarešti je močno poškodovan.

Posebno usoden je bil potres za Ploesti, kjer so petrolejski vreli. Spričo potresa so na vsem petrolejskem ozemlju nastali silni požari, ki jih skuša pogasiti cela vojska gasilcev.

Potres so čutili tudi v obmejnih krajih na Madžarskem, južni Rusiji, zlasti v Besarabiji, in pa na Bolgarskem, vendar tod ni bil tako strahoten.

Ko so ostali štirje videli, da je igra izgubljena, so bliskovito oddirjali v gozd.

»Zdaj pa naprej!« je zapovedal poglavar. »V polovici ure pride lahko cela četa kozakov za nami!«

Pastirji so zbrali čredo, ki se je bila razkropila zaradi streljanja, medtem pa so polkovnik in njegovi tovariši, ki se jim je pridružila tudi pogumna Marija, znova nabili puške.

»Zdaj so potovanje nadaljevali. Do meje so imeli samo še dvesto korakov, ko je poglavar zdajci divje zaklel.

Dolga, črna črta se jim je bližala z griča, a druga je pravkar prišla iz gozda.

»Kozaki!« je besno zavpil Vasiljev. »Hočemo nas obkrožiti! Ali hočete poslušati moj svet?« je rekel poglavar Halkov.

»Medtem ko jih bom jaz zadrževal, se peš prerinite skozi črede tja na kitajska tla!«

»Ali nas ne bodo mongolski vojaki na oni strani pognali nazaj?«

»Ne, ne! Zakaj bi vas ne pustili na Kitajsko? Hitite, hitite, da ne bo prepozno!«

»Ali se bomo spet videli?«

»Počakajte nas na mongolski zemlji!« Poglavar je stisnil polkovniku roko in mu še enkrat pokazal kitajski stolp. Nato je prijel vajeti, se obrnil k svojim ljudem, zavihljal dolgo sablo in zaklical:

»Naprej, junaki!«

Kozaki so bili zdaj še samo nekaj sto korakov oddaljeni od pastirjev. Oficir škvadrona je ukazal, naj vojaki obstanejo. Rad bi bil preprečil prelivanje krvi. Zato je okleval s poveljem za streljanje.

Ko poglavar ni več videl beguncev, se je obrnil k svojim tovarišem.

»Napodite zdaj kozake! Naši gostje so na varnem!«

Pastirji so se s svojimi dolgimi puškami divje tuleč zagnali proti vojakom. Napad je bil tako silen in nepričakovan, da ga vojaki niso vzdržali. Na desno in levo mahajoč s svojimi sablami so Halki poganjali svoje konje, da bi prekorakali kitajsko mejo, še preden bi prišla vojakom na pomoč četa kozakov iz gozda.

»Naprej, junaki, k stolpu!« je spet in spet izpodbujal vodja svoje ljudi.

Ko se je četa vojakov opomogla od prvega strahu, se je vrgla na zadne straže Halkov, a je naletela le na ženske in na črede živine. Živali so delale med begunci in napadalci nasip, preko katerega nikjer niso mogli.

Tako zaščiteni so prihajali Halki na hrib. Hoteli so priti beguncem na pomoč in jih spraviti mimo stolpa čez mejo. Načrt pa so morali opustiti, ker se je bližala druga četa vojakov.

Da bi se ognili napadu, so hiteli, kolikor so mogli, po bližnjem potu čez mejo. Njih žene in črede so ostale v rokah kozakov.

Predem pa so Halki stopili na kitajsko zemljo, se je obrnil njih poglavar in grozeče zakričal:

»Na svidenje, stepni volkovi! Kmalu vam bodo puščavski sinovi vrnili milo za drago!«

34. poglavje.

KITAJSKI STOLP

Zvižča Halkov, da bi odvrnili pozornost sibirskih vojakov od beguncev, se je odlično posrečila. Polkovnik se je s svojimi tovariši sicer nelahko, vendar srečno preril skozi čre-

do živine. Tako so neopaženo prispeli do neke jame, ki je bila okoli in okoli obrasla z leševjem.

Ko so videli, da jih nihče ne zasleduje, so nekaj trenutkov počivali, da so potem laže nadaljevali pot do kitajskega stolpa.

Slišali so hrup borbe med Halki in kozaki. Strelji iz pušk, divje kričanje pastirjev in vzkliki kozakov so odmevali od gor.

Radi se bi bili borili ob strani svojih prijateljev, toda vedeli so, da jim lahko le hiter beg prinese zaželeno svobodo.

Kmalu so dospeli na vrh hriba. V kratki razdalji je stal pred njimi kitajski stolp.

Bila je to štirikotna zgradba z debelimi zidovi in kakšnih trideset metrov visoka. Streha na njej je imela čudno obliko, bila je na robovih zavita navzgor in opremljena s konicami. Na teh so bili zvončki in pozlačene bakrene kroglice. Na vsaki strani so bile po tri do štiri strelne line druga nad drugo.

Vasiljev in inženjer sta namignila Mariji in ostalim, naj ostanejo skriti za kupom kamenja, sama pa sta stopila proti stolpu.

Nekaj korakov pred stolpom sta se pojavila dva mandžurska vojaka. Najbrž sta bila doslej skrita v grmovju.

Bila sta koščena, krepka moža s širokimi prsi, kratkimi vratovi in obrazoma, s katerih se niso dale brati njene misli. Nosila sta dolge, široke suknje iz modrega bombažnega blaga.

Oba vojaka sta namerila na prišlece svojji dolgi, staromodni puški, s katerima očitno nista znala posebno spretno ravnanje.

»Kar pustita orožje!« je vzkliknil polkov-

Pomagajmo otrokom, ki gladijejo

V Sloveniji je okrog 700.000 šole obiskujočih otrok, ki nimajo zadostne hrane. Med njimi je nekaj deset tisočev, ki dobesedno gladujejo. Dolžnost vseh nas Slovencev je, da tem otrokom pomagamo. Unija za zaščito otrok stalno prejema obupne prošnje od svojih krajevnih odborov, šolskih upraviteljev, občin, društev, javnih mladinskozaščitnih delavcev in drugih, naj bi se nakazala njihovemu kraju ali šoli podpora v denarju ali pa v živilih. Sredstva unije so premalenkostna, da bi bilo mogoče zadostiti vsaj najnujnejšim prošnjam. Javnega denarja v te svrhe doslej ni.

Tako nam ostaja na pragu letošne negotove zime edina pot, prositi vse one, ki bi lahko kaj dali, da prispevajo. Zato po tem potu pozivamo celotno slovensko javnost,

ustanove, društva, zasebnike, da pomagajo tešiti glad otrokom svojega naroda. Pošljite svoje prispevke ali v denarju ali v živilih. Karkoli je uporabljivo, vse se bo hvaležno sprejelo. Denar nakazujte na poštočekovni račun številka 13.882 s pripombo: »Za šolske kuhinje«. Količino in vrsto hrane, ki ste jo pripravljali nakloniti stradajočim otrokom, nam sporočite, da vam takoj dostavimo obvestilo, kam jo boste poslali. Vse, karkoli boste poslali, se bo porabilo izključno za prehrano stradajočih otrok.

Vse prizadete prosimo, da vzamejo ta poziv na znanje. Posebne prošnje se ne bodo pošiljale. Imena darovalcev bomo objavili v dnevnem časopisu. — Jugoslovenska unija za zaščito otrok, odsek za dravsko banovino, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4.

birmi prihodno leto lepša. Seveda bo vse to v zvezi s precejšnjimi stroški.

Četudi živimo v hudih časih, se vendar naše društveno življenje giblje. Tako je zadnja sokolska prireditev v sokolskem domu nad vse dobro uspela.

Sirov zločin mladega izprijenca

Kapela pri Slatini Radecih, novembra Dne 9. t. m. so naši šolski otroci šli pogozdovati. Posadili so več kakor tisoč lepih smrečic v najlepšem redu na posestvu Mlinariča v Očeslavskem vrhu. Iz hvalečnosti, da je po večurnem delu vse tako lepo uspelo, je gospodar pogostil otroke in učiteljstvo. Ob povratku učiteljstva je na poti zaostal eden izmed učiteljev. To priložnost je zlorabil neki podivjanec, napadel učitelja iz zasede in mu zasadil oster nož v hrbtnico tako močno, da se je učitelj takoj zgrudil in ni več mogel poklicati svoje stanovske tovariše na pomoč, ker so že krenili v gozd. Nekki delavec se ga je na njegovo prošnjo usmilil in ostal pri njem, odkoder so ga naposled prepeljali v hišo gospodarja, pri katerem so pogozdovali. Vendar pa o zločinu niso obvestili njegovih tovarišev, ki so ničesar hudega sluteči šli vsak na svoje stanovanje.

Ko je bolnik padel v nezavest zaradi izgube krvi, so pozno ponoči poklicali zdravnika, ki mu je izpral rano in mu dal nasvet, naj ga prepeljejo v bolnišnico v Mursko Soboto, kar pa se je zgodilo šele drugo jutro. Po pregledu rane so ga takoj prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Taki zločini mladoletnih pokvarjencev dajo mnogo misliti. Podivjanost mladine je tolika, da je že v sramoto slovenskemu narodu. Mladoletniki pri teh zločinih mirno računajo s tem, da kot mladoletniki ne bodo preobčutno kaznovani. Ta strahotna pokvarjenost kaže že naravnost na dedno obremenjenost spričo potapljanja Slovencev v alkoholu.

Treba bi bilo nekaj ukreniti proti alkoholu, zraven tega pa tudi odpraviti olajšave pri kaznovanju mladoletnih izprijencev, sicer ne bo več nihče varen pred njimi.

Oglašujte v »Domovini«!

Pomignil je polkovniku, naj mu sledi, in povedel ga je na teraso, ki je bila gori pod streho in na kateri sta stala dva stara železna topova na lesenih stojalih.

S tega griča je bil razgled daleč po deželi. S prostim očesom so se videli trdnjavi Haracainsk in Haja-Mirinsk. Proti jugu je bila jasno vidna Selenga. Pri gričih Selenge je opazil polkovnik kolono dirjajočih jezdecev.

»To morajo biti naši prijatelji Halki,« je mrmral Vasiljev. »Vesel sem, da so zdaj na varnem.

Zagledal se je v dolino, kjer so se pred nekaj urami še pasle črede, in je opazil skupine jezdecev, dirjajočih na vse strani, kakor bi bili kaj iskali ali zganjali. Pri natančnejšem opazovanju je zaslutil, kaj so počeli! Kozaki so se gotovo polastili živine in morda tudi ženske.

»Ubogi poglavar! Kako se mora za svojo dobroto pokoriti! Zato mu bo treba dati obilno odškodnino!«

»Če pridejo kozaki, jim bomo že pokazali!« je dejal mandarin in pokazal na zarjavele topove.

Nato je nekaj časa molčal in pozorno opazoval vojake. Zdjajci je nenaadno oprašal: »Ali je že dolgo časa, odkar ste ušli iz rudnikov?«

»Dvanajst dni!« je odvrnil Sergej.

»Ali so razpisali nagrade na vaše glave?«

»Ne vem!« Polkovnik je nezaupno pogledal poveljnika.

»Če so toliko vojakov poslali proti vam, da bi vas ulovili, ste jim gotovo mnogo vredni!«

»Nismo važne osebnosti!« Vasiljev je rekel nemirno te besede.

Kitajec je to opazil.

(Dalje)

Popotnikova torba

V Malahorni so našli odličn premog

Konjice, novembra

Svoječasno je rudarsko glavarstvo v Ljubljani izdalo dovoljenje svobodnega rudosledstva rudarjema Korošču iz Frankolovega in Trojarju iz Zreč. Prvi rudosledec je na Črešnjicah že odprl rov, kjer nekaj delavcev koplje premog. Drugi, ki je iskal premogovna ležišča na tej strani Konjiške gore in v Pohorju, največ v občini Oplotnici, pa je zaradi prevelikega raziskovalnega prostora odstopil nekaj mest Kobalovemu rudniškemu podjetju iz Poljčan, ki je lastnik novega premogokopa pri Studenicah. Rudarski strokovnjak g. Meršink, uslužbenec omenjene tvrdke, je te dni izsledil zapadno od Malahorne redke vrste premog, tako imenovani salonski premog, ki ga v Sloveniji še nikjer ne kopljejo. Ta premog ima namreč to odlično kakovost, da ne smrdi pri izgorevanju, ker nima dima in povzroča malo pepela. G. Meršink je naletel na pol metro debelo premogovno žilo pet metrov pod zemljo. Žila leži v smeri Brinjeva gora—Prihova.

Kakor kaže, je to najdišče zelo izdatno. Šest delavcev zdaj koplje rov. Podjetje ima namen zgraditi na tem mestu električno cen-

tralo, hkratu pa napraviti rov izpod Hriba sv. Barbare, po katerem bi se potem prevahal premog dalje po cesti na koniško postajo. Pomladi bo začelo delati večje število delavcev. in bo nastalo tukaj novo življenje.

Poljansko pismo

Gorenja vas, novembra

Kazalo je, da bomo imeli zgodno zimo, saj smo ob koncu preteklega meseca imeli po dolini za dobro dlan, a po hribih do pol metra snega. Pa je spet nastalo južno vreme, ki je vzelo sneg po ravnem in po večini po hribih. Občutno škodo je napravil sneg na sadnem drevju, kar bo imelo zle posledice za prihodno leto. Dosti poznih jesenskih pridelkov je že zunaj. Letošnja letina v dolini je bila bolj slaba zaradi preobilnega dežja. Sadja je bilo zelo malo.

Zadnje dni smo ogledovali lepa darila našega spretnega kolesarskega zmagovalca Janeza Peternelja, ki so bila rastavljena na ogled v izložbenem oknu trgovine g. Jamerja

Nekateri gospodarji v Poljanah so sprožili misel za ustanovitev gospodarske zadruge. Nič ne bi temu oporekali, če bi si s tem naši kmečki ljudje izboljšali svoj položaj. Toda v zdajšnjih negotovih časih, ko se lahko čez noč vse spremeni, je treba to dobro preudariti in se ne prehiteti. Kar ima kdo odveč, tako lahko proda za primerno ceno.

V Poljanah se prenavljajo in popravljajo cerkvena in župnijska poslopja, da bodo ob

nik. »Mi smo mirni ljudje in vaju prosimo za gostoljubnost za to noč!«

Eden izmed vojakov, ki je razumel po rusko, je povedal svojemu tovarišu, da v tem primeru puška ne bo potrebna.

»Ali veste, da ste na rusko-kitajski meji?« je vprašal vojak.

»Vemo!«

»Tamle pa je boj...« je nadaljeval vojak.

»Kaj hočeš reči s tem?«

»Da se ne smemo vmešavati v spopade, ki se vrše na ruskem ozemlju. Zaradi tega tudi ne smemo sprejeti podanike tuje države.«

»Mi prosimo samo za kratkotrajno gostoljubnost,« je rekel Vasiljev. »Jutri zjutraj bomo že zapustili stolp. Zaradi tega vas ne bomo spravili v neprijetne zapletke z rusko vlado.«

Ker je polkovnik poznal podkupljivost teh ljudi, je spustil v vojakov žep več rubljev. Isto je storil inženjer Storm pri drugem vojaku.

»Pridital!« je rekel zdaj prvi vojak. »Morda se bo dalo kaj napraviti.«

Na polkovnikovo znamenje so zdaj prišli bliže tudi ostali begunci, ki so se doslej skrivali za kamenjem. Vsi so sledili vojakoma v notranjost stolpa.

Streli in bojni kriki so zdajci utihnili. Slišali so samo še meketanje ovc in rezgetanje konj.

Oba kitajska vojaka, ki so ju rublji napravili za skrajno ljubezniva, sta povedla tuje v ne baš lep pritlični prostor, katerega stene so bile sirovo poslikane z orjaškimi, plamen bljuvajočimi zmaji in s tigri, ki so imeli po več glav in več repov. V pro-

storu je bilo šest ležišč, pokritih z debelimi, črnimi kožami. Velika svetilka je le slabo razsvetljevala prostor.

To sobo sta vojaka izročila tujcem v rabo. Nato je eden izmed vojakov stopil v prvo nadstropje, da obvesti poveljnika stolpa o prihodu tujcev.

Ni trajalo dolgo in že je prišel poveljnik. Bil je vojaški mandarin. Ta precej visoki čin mu je dajal pravico, krasiti si prsa s sliko tigrove glave, kar je bilo znamenje poguma in divje moči. Kljub svojem visokemu činu pa možak na zunaj ni bil videti prav junaške narave.

Štel je nad petdeset let, imel je poševne, zvite oči, dolge boke in kito, ki mu je segala do pet.

Sprva je bil videti jezen zaradi obiska, toda kmalu se je pomiril in je pozdravil Evropce z osladnim nasmehom.

Sergej mu je takoj odkrito povedal, odkod prihajata on in njegova družba. Zatrnil mu je, da nobeden izmed carovih vojakov ni videl njihovega vstopa v stolp in da bodo stolp zapustili takoj, ko mine nevarnost. Razen tega je zagotovil kitajskemu poveljniku, da mu bo obilno poplačal gostoljubnost.

Pri teh besedah se je mandarinu razjasnil obraz.

»Vzamem vas v svoje varstvo!« je rekel.

»Ta stolp stoji na kitajski zemlji in tu se nam ni treba bati carovih vojakov!«

»Toda če bi kozaki vedeli, da smo tu, bi se malo brigali za mejo in bi pridrli sem!« je menil Vasiljev.

»Nihče vas ne bo iskal tu! Sicer pa lahko pogledamo, ali morda že niso odjahali.«

Iz Prekmurja

Javna kuhinja v Murski Soboti. Na nedavni občinski seji je bilo sklenjeno, da se v Murski Soboti ustanovi zimska javna kuhinja, ki bo namenjena siromašnim otrokom in za delo nezmožnim ljudem. Preračunano je, da bodo v javni kuhinji prehranjevali dnevno okoli 300 oseb. Stroški bi znašali za dobo dveh mesecev okrog 200.000 dinarjev. Ker pa občina sama nima dovolj denarja, namerava izvesti akcijo za zimsko pomoč. Pri tem bo veljalo načelo: Kdor več ima, naj več da. Po tem načelu bodo največ prispevali za siromašne meščane murskosoboški premožniki.

Iz mlina so kradli žito. V Bakovcih so pri posestniku in mlinarju Jožefu Lukaču iz zaklenjenega skladišča odnesli okrog 1500 kg žita. Dolgo časa niso tatovom prišli na sled, naposled pa je preiskava ugotovila, da sta žito odnašala in prodajala domača hlapca.

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Kruhove rezine s sirom. Kruh narežemo v rezine, debele pol centimetra, in jih na eni strani opravimo v sirovem maslu. Nato opečeno stran precej na debelo namažemo z navdom, ki ga napravimo takole: nstrganemu siru primešamo mleko, smetano, jajce in sol. Rezine potem zložimo na pomazan pekač in pečemo pet do deset minut v pečici, da porumene.

Praktični nasveti

Kisanje repnice in pesnega listja za svinjsko krmo. Okisana svinjska krma je boljše kakor kuhana. Tako okisana krma več zaleže ko kohana. Ker pa imajo repnica, pesno listje in zelne vehe premalo sladkorja, zato zrežite vmes nekaj repe in primešaj še nekaj sočne trave, ki je tudi še sladka. Vse to skupaj stlačite v kad, kakor ste navajeni pri kislem zelju, in obtežite s pokrovom, na katerega naložite oprano kamenje. Boljše kakor zaliti z vodo je zamazati z ilovico, ki jo naložite na vrh krme, potem ko ste to pokrili s širokimi celimi listi zelja in pese ter s plitvo plastjo slame. Nato pride steptana ilovica. Če razpoka, je treba razpoke zamazati. Tako okisano krmo pa nikdar ne kuhajte, temveč jo svinjam pokladajte sirovo, v začetku po malem, potem v večjih količinah.

Šopanje gosi ni priporočljivo. Prisilno šopanje gosi in rac je samo mučenje živali. Ni potrebno žival izpitati v nekaj tednih s prisilnim šopanjem. Če podaljšamo čas krmiljenja in damo živali prav tako veliko množino zrnja, da ga svojevoljno zoblje, bo uspeh reje mnogo lepši.

Kako očistiš moten kis. Na en liter kisa dolij dve žlici svežega mleka in pusti stati na miru 24 ur. V tem času se kis navadno že očisti in na dnu se sesede motna usedlina. Nekaj dni nato pretoči kis v drugo posodo, da se usedlina odstrani. Če se pa kis v treh dneh ne očisti, tedaj ta postopek še enkrat ponovi.

Kmetijsko orodje dobro shrani v zimskem času. Predvsem je treba paziti na drage kmetijske stroje. Te stroje naj vsak kmetovalec v zimskem času temeljito pregleda, ugotovi vse napake in namaže, ker le na ta način ostanejo stroji lepo ohranjeni do pomladi, odnosno do rabe. Z ostalim kmetijskim orodjem, kakor s plugi, lopatami in podobnim, pa je najboljše postopati na tale način: Apno ima skoro vsak kmetovalec doma. Preden namažemo železne dele kmetijskega orodja z apnenim beležem, moramo orodje očistiti prsti. Apneni belež varuje železo pred rjo. Orodje naj bo spravljeno na suhem prostoru, nikdar pa ne v kleti ali celo v hlevu.

Če si ti jed prismoji. Posodo s pripaljeno jedjo postavi takoj v posodo z mrzlo vodo. Nato stresi pripaljeno jed previdno v čisti lo-

nec. Dobro je, če dodaš malo sladkorja ali soli. Tako se da še marsikaka jed rešiti.

Kako razrežeš trde žemlje. Stare žemlje se dajo prav lepo narezati na rezine ali kocke. Daj jih na cedilnik ali sito, ki ga pokrij in daj nad soparo vrele vode. Čez kakih deset minut bodo žemlje lepo mehke in pripravne za rezanje.

Voščene madeže izpereš iz obleke z vročo krompirjevo vodo. Nato zdrgni obleke do suhega.

Sadne madeže spraviš iz blaga z mlačnim mlekom. Če to še ne zaleže, jih odstraniš z mlačno vodo in salmijakom.

Ožgane madeže odstraniš iz belega perila, če perilo ovlažiš z mrzlo vodo, potreseš s soljo in daš na sonce. Čez nekaj ur madeži izginejo.

Zanimivosti

× **Znani švicarski zdravnik dr. Anton Schnöller umrl.** V Curihu je umrl v 75. letu starosti znani švicarski zdravnik dr. Schnöller, ki je bil 45 let zdravnik v Davosu. Kot specialist za jetiko je užival velik mednarodni ugled. Ni še dolgo, ko je na prošnjo angleške vlade potoval na otok Malto in je sodeloval pri ureditvi zdravstvenih razmer na Malti. Dr. Schnöller je kot prvi zdravnik v Švici že leta 1902. začel praktično uporabljati pnevmotoraks pri zdravljenju jetičnih bolnikov.

× **23letnica boljševiške revolucije v Rusiji.** Na slovesni seji sovjetskega parlamenta dne 7. t. m. ob 23letnici boljševiške revolucije je predsednik Sovjetske zveze Kalinin imel govor, v katerem je dejal, da sovjeto narekujejo njihove koristi najstrožje nevtalnost v zdajšnji svetovni vojni. Rusija kot edina velika nevtralna država seveda ne more biti do te vojne brezbrizna. Dolžnost vsakega sovjetskega državljanca je, da krepí gospodarsko in vojaško silo. Sovjetski minister za vojsko Timošenko je izdal sovjetski vojski dnevno zapoved, v kateri pravi, da je treba ojačiti disciplino, ki je prvi pogoj uspešnega vojskovanja. Sovjetska vojska mora biti pripravljena, da bo zadala napadalecu uničujoč udarec, če ga bo treba.

× **Največja draginja v Rumuniji.** Odkar se je začela vojna, so cene povsod bolj ali manj narasle. Na čelu držav, kjer se je draginja najbolj povečala, stoji Rumunija. Tam se je življenje podražilo za 38 odstotkov. Toda tudi Litva ima velik porast cen, namreč 35,3 odstotka. Takoj za tema dvema državama pride Jugoslavija, v kateri se je življenje podražilo za skoro 34 odstotkov. Jugoslaviji sledi Danska z nekaj nad 27, Finska z 22, Japonska s skoro 21, Anglija z 20,6, Estonija s 17,8, Norveška s 15, Švedska z nad 14, Belgija z 11,8 odstotka. Najmanj je draginja prizadela Zedinjene države, kjer so cene poskočile samo za 0,7 odstotka. Med držav, kjer se draginja ni zelo povečala, spadata Nemčija (3,4 odstotka) in Madžarska (6,4 odstotka). V Švici se je življenje podražilo za 9,1 odstotka.

× **Omejitev zvonjenja v Nemčiji.** Da bo nemško prebivalstvo lahko spalo dopoldne, bodo smeli po nemških cerkvah odslej zvoniti šele po trinajsti uri. To določilo velja za vsak dan, kadar bo noč poprej angleški letalski napad.

× **Kaj pravi bivši angleški poslanik v Berlinu o vojni.** V Lincolnu je nedavno govoril bivši angleški poslanik v Berlinu sir Neville Henderson. V svojem govoru je med drugim dejal, da je Nemčija zdaj izgubila zadno možnost, da to vojno dobi. On da ne spremeni svojega mnenja, ki ga je objavil ob začetku vojne v septembru lani, ko je dejal: »Če Nemčija vojne ne dobi do junija l. 1940., bo izgubila zadnjo priložnost, da jo sploh dobi.« Res je, je rekel Henderson, da bi bila Nemčija v juniju vojno skoro dobila, toda Anglija se mora za svojo rešitev zahvaliti svojemu letalstvu in svoji mornarici.

× **Štiriurno bombardiranje Kruppovih tvornic v Essenu.** Angleško letalsko ministrstvo poroča, da so angleška letala bombardirala te dni Kruppove tvornice v Essenu. Poročilo pravi, da je napad trajal štiri ure in

da so letalci videli ogenj še 60 milj daleč od mestá. V Kölnu, kjer so bombardirali rafinerije petroleja nad dve uri, so povzročili velikanski požar, ki je bil videti nad 100 milj daleč. Isto noč so angleška letala dva uri bombardirala Zeppelinove letalske tvornice v Friedrichshafenu ob Bodenskem jezeru. Skupine drugih letal so bombardirale Gelsenkirchen, Düsseldorf, Duisburg in Bathausen.

× **Gibraltar postane otok.** Havas poroča: V kratkem bodo končana dela pri kopanju prekopa, s katerim bo Gibraltar odcepljen od celine in bo tako postal otok. Kakor je znano, izhaja načrt za zgraditev tega prekopa že iz davnih časov.

× **900 let staro poslopje v Londonu zadeto od bombe.** Pri nedavnem bombardiranju Londona je bil od bombe zadet tudi zgodovinski Tower, zgradba, ki šteje nad 900 let in ki je zadnje čase služila za muzej. V Toweru so bile shranjene tudi angleške kraljevske dragocenosti.

× **Nemčija bo imela veliko število podmornic.** Iz Berlina poročajo, da bo imela Nemčija v doglednem času največje število podmornic na svetu, namreč 300. Od teh je 110 že dograjeno, 190 pa jih še imajo v delu.

× **Grško-italijanska vojna bo dolgotrajna.** Po sodbi sovjetskega vojaškega strokovnjaka v moskovskem radiu bo grško-italijanska vojna trajala zelo dolgo časa.

× **Angleži napovedujejo bombardiranje Rima.** Reuter poroča: Angleška vlada je vzela na znanje sporočilo italijanskega vrhovnega poveljstva, da so se italijanska letala in italijanski letalci udeležili bombardiranja Londona. Angleško poveljstvo si zdaj pridružuje vse pravice in vso svobodo, da stori isto glede Rima. Tako se je glasil odgovor, ki ga je v spodni zbornici dal državni tajnik Buttler na vprašanje nekega poslanca, ali je Anglija še zmerom mnenja, je Rim odprto mesto in torej izvzeto od letalskih napadov.

× **Usmrtimev dveh bivših španskih ministrov.** Bivši socialistični minister Zuga Zagoilia in bivši državni podtajnik v ministru za vojsko Salido, ki ju je nedavno vojaško sodišče obsodilo na smrt, sta bila te dni usmrčena.

× **Egiptovska družina v evropski Turčiji.** Blizu Carigrada živi čisto zase 24članska družina. Govori poseben jezik in ima neko svojo posebno vero. Naselila se je ta družina v evropski Turčiji pred 600 leti. Prišla je iz Egipta. Od naselitve so živeli ti ljudje na velikem posestvu ločeni od drugih ljudi. Ohranili so svojo sosedom nerazumljiv jezik. Vsi se oblačijo izključno v belo oblačilo, vsako jutro se kopljejo na prostem v »sveti kopelec«, kjer imajo postavljen tudi žrtvenik, obkoljen od jarka. Jarek je napolnjen z lesom, ki ga prižgo, kadar glavar žrtvuje bogovom. Žrtvuje šestkrat na leto. Mrličje že skozi 600 let pokopavajo v zemljo, ki jo nato brez ozira na mrličje naprej orjejo in obdelujejo.

× **Tudi kovine poznajo nalezljivo bolezen.** Najbolj znana in še nepojasnjena bolezen kovin je cinkova kuga. Na predmetih iz cinka, zlasti na starejših, se naenkrat pojavijo mehurčki. Napadena kovina izpremeni barvo, prvotni obrisi predmeta čedalje bolj izginjajo, dokler naposled ves kos ne razpade v prah. Največje zlo pri tem je, da se ta kuga lahko razširi kot nalezljiva bolezen z enega na drugi predmet. Učnila je že mnogo starinskih kovancev in dragocenih cerkvenih orgel. Škoda, ki jo je napravila ta bolezen po muzejih, je neprecenljiva. Nekako pred 20 leti je preučil to bolezen neki nemški učenjak. Z raznimi poskusi je dokazal, da čisti cink pri nižji toplini oddaja sivkast izloček. Pri 161 stopinjah Celzija se izpremeni navadni cink v tako imenovani krhki, ki se pri 232 stopinjah razstopi. Cinku je pa usodna toplota 18 stopinj Celzija. Cinkasti predmeti, stoječi stalno v toplini nad 18 stopinj, ne morejo dobiti cinkove kuge. Dalje časa trajajoča nižja toplota je pa cinku nevarna. Učenjaki so prišli tudi na to, da se z rednim čiščenjem zniža verjetnost obolenja cinka, in na to, da cink ozdravi, če ga pretopimo. Pri tem je pa bilo tudi nedvomno dokazano, da se lahko zdravi cinkasti predmeti okužijo od bolnih. Tako je skrivnost cinkove kuge pojasnjena samo na pol.

Iz naših delavskih krajev

Laško

Iz našega kraja imamo še marsikaj poročati. Od strani delodajalcev je odstraniti pred vojne metode in točno urediti delovni čas in kraj. Da bi se pa odpravil potreben pogovor med delom, smatramo, da ni v interesu podjetja in njegove tehnične pridobitve. Odpravi pa naj se razno prisluškovanje, ki moralno zelo slabo vpliva na delavca. Vsak delavec mora svoje odkazano delo vestno izvrševati. Tisti pa, ki se jih jemlje od časa do časa na »pankeljc«, ne bodo preko svojih dolžnosti nikdar klonili. Jasnosti zahtevamo od delodajalcev in delojemalcev; ne maramo zahrbtnosti in bi se je takozvana inteligenca lahko odvadila vsaj v službi, kar zahtevamo od vsakega delavca.

Zaprositi je ravnateljstvo, da nabavi vsem delavcem, ki imajo delo v vodi, gumijaste škornje in usnjene predpasnike za delo v kletih, pri pranju soščkov itd. po zgledu rudnikov TPD, tekstilnih tovarn in raznih drugih industrij, da se s tem prepreči prehitra onemoglost in pregošte bolezni delavcev. Vsako podjetje je že iz narodno obrambnih in socialnih razlogov dolžno, da tej naši zahtevi ugodi.

Podružnica NSZ bo preko zime priredila za svoje člane strokovno šolo, potom katere naj se izobrazijo naš naraščaj, da bo sposoben voditi borbo v časih, ki ga čakajo. Preko zime bomo imeli ciklus znanstvenih, socialnih, kulturnih in poljudnih predavanj za svoje članstvo in znanca, ki simpatizirajo z našim pokretom. Osnoval se bo prosvetni odbor, ki bo vodil pete in dramatični odsek. Članstvu bo s tem dana največja prilika do koristne zabave in potrebne izobrazbe, istočasno pa bo podružnica pokazala članstvu in javnosti, da je delo narodnega delavstva v Laškem pozitivno na vseh poljih, kakor se to spodobi za samostojno delavsko organizacijo brez kakršnihkoli priveskov. Naša podružnica pa bo stala budno na strani za pravice delavstva. Ob priznanju teh pravic more sleherni videti v organizaciji le svojo prijateljico.

Krani

Podružnica Narodne strokovne zveze ima v nedeljo, dne 17. novembra t. l. širšo sejo tekstilnega delavstva v posvetovalnici Narodnega doma ob 9. uri. Na sestanek pride tudi strokovni tajnik, ki bo med drugim poročal o novi kolektivni pogodbi za tekstilno delavstvo. Sestanek je zelo važen in zato je dolžnost vsakega tovariša-ice, da se sestanka sigurno udeleži, ker bi v nasprotnem slučaju pokazal, da je brezbriznež proti izboljšanju delavske bede. Tovariši pripeljite s seboj tudi svoje prijatelje.

Ob tej priliki vabimo tudi tovariše in tovarišice iz Strazišča, da se sestanka polnoštevilno udeleže. Izgovora ni nobenega in vsi na sestanek.

»Jugobruna« je reducirala 35 delavcev iz tiskarne in 17 delavk iz »legeraja«. Redukcija se je izvršila v sporazumu z delavskimi zaupniki, ki so zastopani po svojih organizacijah v NSZ, JSZ in ZZZ. Vsa čast gre tukaj g. ravnatelju Sinovcu in g. Dimlu, ki sta v polni meri pokazala vsa razumevanja za socialno šibkejše ter prepustila delavskim zaupnikom popolnoma proste roke v obrambo socialno šibkejših. Zaupniki smo bili popolnoma nepristranski in objektivni. Ako se je pa res katerim zoodila krivica, potem so krivi sami in je sedaj vsaka kritika odveč. Dolžnost prizadetih bi bila, da se preje seznanijo z delavskimi zaupniki in raztolmačijo in pojasnijo v kakšnih razmerah se nahajajo. Sedaj je vsako tarnanje, ko teče voda že v grlo, prepozno. V bodoče naj bo ta dogodek v svarilo vsem tistim, ki jim še danes niso znane naloge obratnih zaupnikov. V interesu vsakega člana je, da pomaga zaupniku pri napornem in odgovornem delu. Na mesto tega pa se dogaja, da ga kritizira z neumeštnimi izrazi kljub temu, da noben za-

upnik ne zasluži nesramnih žalitev. Vsaka kritika mora biti dostojna in opravičena, ker v nasprotnem slučaju poslabšuje delavski položaj.

Po novi uredbi o minimalnih mezdah mora dobiti vsak poklicanec na orož. vaje po 1. oktobru din 4.75 na uro; ravno tako tudi bolniški teden, ako je delavec star nad 18 let. Dne 6. novembra je naš zaupnik ponovno interveniral za premog, krompir, moko, mast in olja. Vse tovariše opozarjamo, da se pravočasno zglasijo vsi, ki potrebujejo živil in kuriva. O tem boste naknadno še vsi obveščeni kadar pride dobava.

Uvrava »Nove Pravde« zahteva točne naslove. Prosimo vas, da vsako spremembo stanovanja pravočasno javite podružnici.

Poravnajte vsi tovariši in tovarišice zastalo članarino, sicer se vam bo v najkrajšem času ustavila »Nova Pravda«.

Medvode

V tekstilni tovarni Medič—Miklavc se je pripetila v četrtek, dne 7. novembra smrtna nesreča, katere žrtev je postal 16letni vajenec Kosec Franc. Ko je Kosec čistil električno vodno črpalko, je prišel na neznan način v dotik z električnim tokom in se pri tem vsled močnega električnega sunka onesvestil. Takojšnjo zdravniško pomoč mu je nudil g. dr. Cirman. Kljub večurnemu prizadevanju ga ni mogel ohraniti pri življenju ter je zvečer ob 6. izdihnil. Pogreb blagega Kosca se je vršil v soboto popoldne ob ogromni udeležbi ljudi, kar priča, da je bil pokojni Franc med vsemi jako priljubljen. Prav posebno omenjamo osobje Miklavčeve tovarne, ki se je do zadnjega uslužbenca udeležilo pogreba pod vodstvom g. Miklavca. Pri pogrebu je sodelovala godba »Sora« s svojimi žalnimi koračnicami ter Sokol z naraščajskim praprom in pevci.

Prav posebna zahvala gre g. Miklavcu, ki je tako lepo organiziral pogreb ter prevzel na svoje rame vse pogrebne stroške in tako delno utolažil nesrečno mater.

Tudi ostala podjetja prosimo, da v takih primerih uvidevajo težkoče delavstva in se ravnajo po vzgledu g. Miklavca. Pokojnemu mlademu Francetu naj bo rahla domača zemlja, njegovi materi in bratu pa izrekamo globoko sožalje!

Rajhenburg

Preteklo soboto se je vršila v Rajhenburgu širša seja pripravljalnega odbora delavstva pri gradnji elektrarne. Sestanek je otvoril predsednik pripravljalnega odbora tov. Kolan. Grajal je nezavednost delavcev, ki se seje niso udeležili. Ugotovil je, da je delo za ustanovitev podružnice v polnem teku in upa, da se bo vršil kmalu ustanovni občni zbor in da bodo takrat tukajšnji delavci sto odstotno organizirani v NSZ. Delavstvo je želelo spoznati potek poravnalnega postopka in delovanje razsodišča in to je bil glavni povod za sklicanje seje pripravljalnega odbora. Izvajanja zastopnika centrale o poravnalnih postopkih so trajala skoraj 2 uri, ker je med tem prečital tudi odločbo razsodišča v borbi stavbinskega delavstva za doseg višjih mezd. Zastopnik centrale je takoj interveniral pri obratovodji g. Dolničarju skupno z zaupnikom Kolanom Šokoranjo in prizadetim Pleterskim Alojzijem, ki je bil odpuščen G. obratovodja je vztrajal na odpovedi tov. Pleterskega. Na prošnjo, da pojasni pravi vzrok redukcije, se je izgovarjal, da ga pač ne rabi več, ker ni dela, kljub temu, da je podjetje ravno ta teden sprejelo več novih delavcev. G. obratovodja opozorjen na določila kolektiv. pogodbe in obrtni zakon, je izjavil, da lahko postopamo po zakonu, če je kršil določbe kolektivne pogodbe in obrtni zakon.

Minerji in tudi zidarski vajenec prosijo za intervencijo pri podietju v Ljubljani, kar se bo zgodilo v sredo, dne 13. t. m., ako bodo v

tem času na razpolago podatki z Rajhenburga.

Zastopnik centrale je v Rajhenburgu komaj dobil prenočišče, ker se je neka gostilničarka branila delavskega zastopnika iz Ljubljane prenočiti, češ, da bi jo vsled tega bojkotiral g. Dolničar in ne zahajal več v ta lokal.

Holmec

Mezdna pogajanja, ki so se vršila pretekli teden, je vodil g. ing. Šarlah ob navzočnosti g. ing. Knafliča in še treh zastopnikov podjetja ter iz delavskih zastopnikov NSZ in ostalih. G. inženjer pojasni uvodoma težko stanje rudnika, ki se ima boriti še z začetnimi težkočami. Posebno poudarja, da so na novo določene minimalne mezde za rudnik porazne in se resno boji, da se bo moral obrat ustaviti, vsled česar apelira na navzoče zastopnike delavstva naj ne postavljajo pretiranih zahtev, dasiravno prizna, da je treba zaradi draginje delavstvu na vsak način izboljšati materialni položaj, vendar le v okviru zmogljivosti. Navzoči zastopniki pojasnjujejo potrebo teh pogajanj in sklenitev kolektivne pogodbe. Zastopnik NSZ pa opozarja predvsem na to, da je treba brezpogojno upoštevati minimalne mezde in da je podjetje dovolj močno, da primerno zviša mezde delavcem pri rudniku Bohemija, dasiravno mogoče res ne donaja toliko dobička, kot ostali rudniki in je z draginjo tudi prizadet. Po debati, v katero posežejo vsi zastopniki delavstva, je stvil zastopnik NSZ predlog, da naj se opiramo na današnjih pogajanjih na kolektiv. pogodbo, katero ima s seboj že spisano tov. Pelikan. Borba delavskih zastopnikov za posamezne poviške je bila huda, vendar se je dalo še precej pridobiti vsled uvidnosti g. ing. Šarlaha. Kolektivne pogodbe nismo podpisali, ker ni imel g. ing. Šarlah pooblastila za zvišanje mezd kopačem in kopaškimi pomočnikom. Za te se nismo sporazumeli, ker smo zahtevali za kopače din 50.— za kopaške pomočnike din 47.— podjetje pa je pristalo za prve din 48.—, za pomočnike pa din 46.—.

Akordno lestvico nismo postavili, ker se bo pričelo z razstreljevanjem in se bo določila sporazumno pozneje, vendar je določeno že sedaj 19 odst., oziroma 17 in pol in 13.7 odst. na minimalno gori imenovano mezdo, katera velja od 1. oktobra 1940 dalje.

Za mesec september se je sklenilo dati podjetju proste roke za določitev višine enkratnega nabavnega prispevka, na katerega račun so že prejeli po din 100.—.

V kolikor bo podjetje razliko obeh spornih mezd odobrilo, bo javilo pisмено vsem strokovnim organizacijam, ki jim bo obenem priobčilo v podpis ostali del pogodbe.

Maribor

Popust za delavce v mariborskem g. daljšču. Uprava mariborskega gledališča je na prošnjo Delavske zbornice dovolila, da imajo polovičen popust pri nakupu vstopnic delavci in delavke, ki se izkažejo s potrdili, ki jih oboje pri Delavski zbornici v njeni knjižnici vsak delavnik med uradnimi urami od 10. do 12. ure dopoldne in od 4. do 8. ure zvečer.

Delavci, poslužite se te ugodnosti in obiskujte narodno gledališče!

Kako je z draginjo?

Zanimivo tabelo je priobčil »Glasnik železničara in brodarja« o podražitvi živil, ki jih potrebuje štiričlanska družina. Za vse blago so v tabeli upoštevane cene Nabavljalne druge uslužbenecv drž. železnic. Januarja 1935 je stalo blago za štiričlansko družino na mesec 340.75 din, septembra 1939 din 417.25 in septembra 1940 din 647.15. Po tej tabeli so se tekom zadnjega leta podražila živila za skoraj 60 odst., v primeri z januarjem 1935 pa za skoraj 100 odst. Ako primerjamo te ugotovitve s poviški mezd, ki jih je doseglo delavstvo zadnje mesece, vidimo, da že malo na odgovorijo poviški draginje.

TOVARIŠI!

Pridobivajte nove naročnike

Novi razredi in višji prispevki v socialnem zavarovanju

Ministrstvo socialne politike je izdalo novo uredbo, po kateri so se spremenili sedanji mezdni razredi v socialnem zavarovanju. Do sedaj je bilo 12 mezdnih razredov, po novi ureditvi pa jih bo le 8. Nova uredba stopi v veljavo s 1. novembrom 1940.

Novi mezdni razredi so sledeči:

Dnevni zaslužek:	Zavar. mezda:
0 raz. din 10.—	din 10.—
1. raz. din 20.—	din 15.—
2. raz. din 20.— do 25.—	din 20.—
3. raz. din 25.— do 30.—	din 25.—
4. raz. din 30.— do 40.—	din 30.—
5. raz. din 40.— do 50.—	din 40.—
6. raz. din 50.— do 60.—	din 50.—
7. raz. din 60.— do 80.—	din 60.—
8. raz. din 80.—	din 80.—

Izven razreda, odn. v razredu 0 so mladotletni delavci izpod 18 let (vajenci, pomočniki itd.) z dnevnim zaslužkom do din 10.—. Vsi razredi so se zvišali, posebno pa je to vidno v najvišjem razredu, kjer je zvišan od nekdanji h din 48.— na din 80.— dnevnega zaslužka. To se pravi, da bodo tudi zelo občutne nove dajatve za vse delavce in nameščence, ki so imeli dosedaj višje plače kot din 48.— dnevno. Vsi delavci, ki so bili prej uvrščeni od 1. do 6. razreda in zaslužili dnevno od din 16.80 do din 20.—, pridejo sedaj po novi ureditvi vsi v 1. razred (ker pa so ti delavci seveda prejeli razne poviške z ozirom na porast draginje, bodo uvrščeni v višje razrede).

Ta nova razdelitev pomeni veliko zvišanje bremen socialnega zavarovanja tudi za delavstvo, kajti povišanje dosega v nekaterih razredih skoraj 50 odst. in če pomislimo, da so se delavske mezde le počasi prilagojevale in se prilagojujejo cenam življenj. potrebščin, bo to za vse prizadete delavce res težko breme. Zaenkrat še niso izdelane podrobne tabele, pričakovati pa je, da bodo v kratkem te tabele izšle. Z ozirom na spremembo mezdnih razredov se bodo zvišale tudi dajatve OUZD. Izdelana bo nova tabela o denarnih podporah.

Mezdni pogoji v mizarski stroki

Delavske strokovne organizacije so že nad dve leti vodile akcijo za sklenitev kolektivne pogodbe za mizarsko obrt in industrijo za območje dravske banovine. Ker vsled odpora delodajalcev ta akcija ni uspela, so zahtevali prizadeti predpis tarifne lestvice.

Kr. banska uprava je sklicala za torek 5. XI. 1940 ponovno zaslišanje predstavnikov delodajalcev in delojemalcev mizarske stroke, na katerem so sodelovali zastopniki vseh štirih del. strokovnih organizacij in Delavske zbornice ter zastopniki Zveze industrijcev, Zbornice za TOI in mizarskih združenj v Ljubljani, Št. Vidu nad Ljubljano, Mariboru in Novem mestu.

Delojemalci so predložili načrt tarifne lestvice, delodajalci pa so si zgovorili rok do 20. XI., da zmorejo še enkrat zaslišati vse prizadete in bodo do 25. XI. predložili bankski upravi svoje stališče.

Ker so izpolnjene vse formalnosti, ki jih predvideva uredba o minimalnih mezdah, moramo pričakovati, da bo tarifna lestvica uveljavljena že s 1. decembrom 1940 ter bodo končno za ozemlje dravske banovine urejene mezde delavstva v mizarski stroki.

RADIO

Liubliana

od 17. do 24. novembra

Nedelja, 17. novembra: 8: Jutnji pozdrav. — 8.15: Instrumentalni dueti: klavir in harmonika. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15:

Prenos crekvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 9.45: Verski govor (dr. Gvidon Rant). — 10: Šaljapin poje (plošče). — 10.15: Veseli godci. — 11: Iz Mozartovega carstva (plošče). — 11.45: Pevski zbor »Gospodovski zvon«. — 12.30: Objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert (sodelovala bosta operna pevka Elza Karlovčeva in radijski orkester; dirigent Šijanec). — 17: Kmetijska ura: Temeljna načela za izboljšanje travnikov (inž. Pahor Bogdan). — 17.30: Zabavno popoldne: Pesmice bosta pela Jožek in Ježek, vmes bo pel Mirko Premelč ob spremljevanju harmonike (A. Stanko). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.30: Slovenska ura: Pevski zbor »Sava«. — 20.30: Domač spored (radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Mandoline in balalajke (plošče).

Ponedeljek, 18. novembra: 7: Jutnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Vesele popevke (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. 18: Duševno zdravstvo (dr. Anton Breclj). — 18.20: Kozaki pojo (plošče). 18.40: Kulturna kronika: Lomonosov (dr. Nikolaj Preobraženski). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.50: Hudomušnosti (Fran Lipah). — 20: Koncert operne glasbe (baritonist Boris Popov in radijski orkester, dirigent Šijanec). — 21.30: Mojstri harmonike (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Kvartet pihal (flavta, klarinet, rog, fagot).

Torek, 19. novembra: 7: Jutnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Iz čeških oper (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 14.15: Šolska ura: Zajojmo nekaj narodnih pesmi (II. dekliška meščanska šola v Ljubljani, vodila bo Marija Laharnarjeva). 18: Beethoven: Škotske pesmi za glas. klavir, violino in čelo (izvajali bodo Vida Rudolfova, prof. Lipovšek, Franja Ornikova, prof. Sedlbauer). — 18.40: Svet kovin (prof. Miroslav Adlešič). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.50: Gospodinjska poročila (Helena Kelharjeva). — 20: Smetana: Walensteinov tabor (plošče). — 20: Schiller: Viljem Tell (člani radijske igralske družine). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Večerni koncert radijskega orkestra.

Sreda, 20. novembra: 7: Jutnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Vesele orkestralne točke (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Odmevi in napevi iz Španije (plošče). — 14: Poročila. — 18: Adamič: Anton Martin Slomšek, življenjepisna igra (člani radijske igralske družine). — 19.25: Nacionalna ura. — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz opernega gledališča (v I. odmoru glasbeno predavanje Vilka Ukmarja, v II. odmoru napovedi, poročila).

Četrtek, 21. novembra: 7: Jutnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Orkestralni koncert (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Domači kvartet. — 14: Poročila. — 18: Priljubljeni skladatelji (plošče). — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Tretci sester Finkovih (pri klavirju prof. Lipovšek). 20.45: Reproduciran koncert francoske simfonične glasbe. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Petek, 22. novembra: 7: Jutnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 11: Šolska ura: Velika torpedovka »Ljubljana« (Viktor Pirnat). — 12: Našim prijateljem (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Mojstri operete (radijski orkester). — 14: Poročila. 14.10: Turistični pregled: Katere naloge nas čakajo v letošnji zimi. — 18: Ženska ura Razvoj socialnega zavarovanja s posebnim ozirom na ženo (Marija Penca). — 18.20: Komorni trio (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19: Napove-

di, poročila, objave. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.50: Prva pomoč v planinah (dr. Bogdan Breclj). — 20: Rezervirano za prenos. — 21.30: Nekaj bolgarskih (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Sobota, 23. novembra: 7: Jutnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Plošča za ploščo hiti. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Plošča za ploščo hiti. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: Nastop otrok bo vodila Slava Vencajzova. — 17.30: Od bajke do bajke (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Radijski orkester. 18.40: Protiletalska zaščita (dr. Joško Pezdirc). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.40: Polke in valčki (plošče). — 20: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Vombergar: Pod drobnogledom (izvajali bodo člani radijske igralske družine). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V SPOMIN NA ŽENO

Vojak žene konja in mu neprestano kliče: »Le stopi hitro, Florica!«

»To pa je lepo ime za konja,« reče mimo idoča dama.

»Veste, toda moja žena ima tako ime, pa se zmerom spomnim nanjo, kadar imam opravka s temle konjem.«

»Lepo je to, da se radi spominjate svoje žene.«

»No, seveda,« pripomne vojak prijazno se smehlja in pokaže na konja, »tale kobilca je prav tako muhasta...«

PRI ZOBNEM ZDRAVNIKU

»Prosim nasledni,« pokliče zobni zdravnik. Gašper vstopi.

»Kaj vam manjka?«

»Zob bo treba izdreti,« meni Gašper.

»Brez bolečine?«

»Ne, nobenih komedij ni treba početi. S takimi rečmi samo pulite ljudem denar iz žepa. Izvlekli boste zob brez vsakih injekcij.«

»No, to me veseli, da vidim spet pogumnega človeka. Torej, kar izvolite sestiti.«

»Ne, ne,« reče Gašper, »saj si ne bom dal jaz izdreti zob, temveč moja žena, ki še sedi v čakalnici...«

BOLAN JE BIL

»Čuješ možek,« zakliče nejevoljno gospa Klobuštrina svoji močnejši polovici, »steklenica s slivovko je prazna. Kaj se nisva zmenila, da to steklenico prihraniva za primer, če bi bil kdo bolan?«

»Bil sem bolan, draga ženka,« odvrne gospod Klobuštrin, »pa te nisem hotel po nepotrebnem vznemirjati...«

ZDRAJE SE JE ZBOLJŠALO

Gost zapusti hotel in stisne vratarju v roko za napolnino pet dinarjev: »Pa pijte na moje zdravje!«

Vratar se smehlja: »Hvala, gospod! Toda kolikor se spominjam, ste mi lani dali deset dinarjev.«

»Res je,« odvrne gost, »toda letos je moje zdravje znatno trdnjše...«

V DEKLIŠKI ŠOLI

V neki dekliški šoli imajo na koncu vsakega šolskega leta tekmo v risanju. Lani se je glasila naloga: narišite v kratkih potezah, kaj bi hoteli biti. Sliko je bilo treba narisati v dveh urah.

Čez dve uri so izročile učiteljici nalogo tudi gojenke najmlajšega letnika. Ena je prinesla vsa obupana prazen papir.

»Kaj ti ne veš, kaj bi hotela biti?« se začudi učiteljica.

»Vem, gospa učiteljica, rada bi bila omožena, samo ne vem, kako bi to narisala...«

V ŠOLI

Učitelj: »Če postaviš pred osla vedro vode, vedro vina in vedro mleka, iz katerega vedra bo pil?«

Jurček: »Pil bo iz vedra z vodo.«

Učitelj: »Odlično! Zakaj pa?«

Jurček: »Ker je osel!«